

وهرگهانی پچهوانه ... عهباس جهمیل جهاو

جهنگه لهگه رشنبیری ساخته کار

هه موو شتێك سنووری خێ ههیه، سیاسهت، په یوه ندیی، ئارامگری، زندهایی، منجایی کردن له بهههه دا بردنی خوێنه ر به بیانووی خزمهتکردنی ئهده بیاتی کوردی و گرنگیدان به زمان و کولتووهره که، جهنگه که که یه خهی خوێنه ری کوردی گرتوو، هه موو ئه مانه لهو گرپه وه سه رچاوه دهگری که بمان ناکهته وه، ئه ویش گرپیی خ به که مزانی نه، به تایبه تی له ن و ئه ده ب و رشنبیری کوردی که ناتوانن ده قی خما ی بکه نه زمانه زیندوو هکان.

له ره به دواوه که ده بینین ئه و به ناو خزمه ته زیانی زیاتره له سوود، که واته ئیتر ده ب به و ئاراسته یه و به و ر که و تنه ی نه وان به ناو وهرگه و به ناو خزمهتکارانه ی ئه ده ب و زمانی کوردی بلین ستپ، ئیتر به سه ژههر ده رخوا ردی خوێنه ری کورد ده ده ن به ناوی خزمهت، ئیتر به سه ئه م پاشا گه ردانی ه ی، که به ناو دهزگا چاپه مه نی و دهزگا رشنبیری ه کانه وه ده یکه ن، که به ئاقاری خزمهتکردنی گروپچه تی و شارچه تی و حیزبچه تی په لیها و یشتوو ه.

له به رامبهردا بپین کاتی وهرگهانی ده قی بیانی بووه ستات و وهرگهانی پچهوانه وه بکه ته به خزمهت به کته بخانه ی کوردی، به واتای ده و مه ند کردی کته بخانه ی بیانی و عه ره ب و فارس و تورکی و هتد، به کته بی کوردی به ام به زمانی ئه وان، ئه مهش هه م به ئه وان با شتره و ده مانناسن، هه م به جالی ه ی کوردی و هه م به خزمه تی ئینسانی و هه م به ئه و وزه و توانا کوردیانه ی، که جگه له کورد کهس نایاناس.

هه بهت من به و ره هاییهش قسه ناکه م، که توانایی زهنگ له وهرگه هکان سفر بکه مه وه، به کو ئه گه ر سه رده مێ ئه وان نه بونا یه ئاگامان له ئه ده بیات و رشنبیری گه لان نه ده بوو، به ام ئیتر به سه، له په نای ئه م توانا یانه وه ژههر له کته بخانه ی کوردی بپژن.

هاوکات به ده ر له موجامه له یان ه رشکردنه سه ر لایه ک، ده مه و ات له کای قسه کان به انسی و یژدان سه نگ ی مه حه ک و به هه ر ته وه رێک به پایی داتا و ئیتیکی نووسین، ئاماژه یان پ بکه ی ن، سه ره تاییترین ته وه ری ئه م بابه ته ی ش، ئاماژه دان به بیر که ی (وهرگهانی پچهوانه یه)، که دوا ی ئه وه ی تگه ی شتم چه ند سا ئه ک له مه و به ر سمک محه مه دی نوسه ر و

رژنامه نووس ئەم تەرحەى کردبوو، کە لە ئەزمونی سەفەرەکانى بـ کتەبخانەکانى عەرەبى و فارسى و ئەوروپىيەکان، وەکو خـى دەيگـتـتـهـوه، کە خـاـيـن لە کتـبـى کوردى، هەروەها پـشـتر لەچەند وتارکیدا لەسەر ئەم بابەتە نووسیوی لەساـهـکانى 2009 و 2014، پاشان لە ئاکاوتى فەیسبووکى یوسف مەنتک، کە بەویژدانەوه باسـى بابەتـکـ کردوو جارکى تر بابەتە کە سەرنجى راکـشـام بـ نووسین، کە گروپـکـ چـن بەناھەق خەونەکانى نووسەر لەچاـ دەنـن، بەکەـکـ وەرگرتن لە بـیرکە کەى و لەجیاتى برەودان بەو پـرـژـهـیـهـو بەنیشتمانى کردنى، خراپ کەـکیان لـوـەرگرت و بەشەخسەنە کرا، هەروەک چـن لەرابوویدا چەندین دەزگای زەبەلاحى وەک (ئاراس و سەردەم) و (ئینستیتی کە لەپورى کورد لەسلـمانى) لەبرى خزمەتکردنى گشتى، خزانە خزمەت چەند کەسـکەوه.

زـرـجار دەبینین لە وەرگـگـانى دەقـکى بیانیدا، کـشـى هەرە گەورەى وەرگـگـان، دەستەووەستانى وەرگـگـهـ یان زانـنەبوونـتى لەگەیاندى مایهت و بونیاده جەوھەریيەکانى دەقە وەرگـگـدـاوه کە، بـ وشە و مەبەستەکانى دەقە بنەـهـتیيەکە، لەکاتـکـدا هەر زمانـکـیش دەگەـتـهـوه بـ رـشـنبیریيەکی تایبەت و دیاریکراو، کە دواتر وەرگـگـ وشەکە دەگوازـتـهـوه بـ زمانـکى تر، هەروەها نزیککردنەوهى ئەو رـشـنبیریيە و سوودووەرگرتن لە کارشناسى یەکتەر لەزمانەکان، لەچوارچـوـهـى کردارى گواستەوهى بابەتى پشتبەستوو بە بنەما زانستییەکانى زمانزانى و زمانەوانى و لکاندى بە زانیاریيەکانەوه.

بەـم دەبینین زیاتر لە نیو سەدەیه وەرگـگـى ئەمە ناتوانـت ئەو وشەیه بگوازـتـهـوه بەشـوـه کاریگەرەکەى، کە بتوانـت هەستى خاوەن وشەکە وەک خـى بگوازـتـهـوه بـ زمانە دیاریکراوەکەى کە مەبەستـتى، یان ناتوانـ کورد بناسـن، چەند رەهەندـکـ وەرەگرـت، ئەویش یان ئەوە تا نایانەوـ دەقـى کوردى بناسـن، یان نایانەوـ بیسەلمـنن زمان نازانن، یان نایانەوـ توانا و بەهرەى نووسەرەکان بناسـن بەئەوانى تر، وەـمەکە هەر کام لەو رەهەندانە بـ، وـمـکى لاوازه و قانـیـع پـکەر نییە.

هاوکات ئەمە شاییدی ئەوەین، کە لەدوای سالى 1991 تا ئاستـکى باش ئەدەب و رـشـنبیری و نووسینی کوردی ئازادیيەکی بە خـیـهـوه بینى، کەچی لەپەنا ئەم ئازادیيەوه دۆنیایەکـ هـەـی زمانەوانى و ئیدیـمـى بـ مانا لە وەرگـگـانى ئەو دەقـانە بینران و دواتر شاردرانەوه.

لەم روانگەوه بـ زیاتر قسەکردن لەسەر جـرەکانى کەتنى ئەدەبى و بەر بەست و رـگـریيەکانى بەردەم کارى جدی و کوشتنى سەلیقە و توانا کەسێەکان و گـاـتـهـجاریيەکانى گروپـتـى و شارچـتـى و حیزبـتـى و

چەند تەوەرەکی تر دەخەینە روو لە میانی چەند چاپتەرە کدا .
لەخشتە بردنی خوێنەر

ئەوێ لە زۆرێک لە وەرگەری کوردی دەبینین، ئەوێ تەنها زمانە سەرەکییەکی زمانزانی شارەزایە ئەویش بەکەمی، بە نموونە ئەوان هیچیان گرنکی بەئیدی می زمانەکانی تر نادەن یان شارەزا نیین، هەروەها ئەفسانە و شۆوێزارو بن زمانەکانی تر نازانن، لەکاتێکدا هەمووان ئەو دەزانین هەر دەقێکی رەسەن پێتە لە ئەفسانە و شۆوێزارو ئیدی می ئەو زمانانە، کەچی خوێنەری کورد شارەزاییەکی لەو کۆ دە زمانەوانیانە وەرەگرتوو، کە وەرگەری کوردی پێ بەخشیو، بەم هێوێ زۆرێک لە وەرگەڕەکان لە زۆر بەنە ئەدەبیدا رووبەووی شەرم و رەخنە توند دەکاتەو، بە نموونە .

• لە وەرگەڕانی بەشێک لە کتێبی (تاجر و البندقیه) شکسپیر لەیەکەم وشەو، وەرگەڕێک وەک گەژەیهێک پێناسە ئاستی وشپاری و رەشفیگری خێ دەکات، رووی راستەقینە خێ لە ناو نیشانی کتێبەکەو دەخاتەوو و بەسەقەتی تەرجمە دەکات، لەژێر ناوی (بازرگان و تەنگ)، کە ئەمە دەیان جار لە کۆنفرانس و قیستیفاکان و نوسین بەکۆمیدیا باسکراو.

• لە وەرگەڕانی کتێبی (الرجال یخلقون فی السماو) دەکرێتە کوردی بەشێوێکی گۆتەجایی (پیاوێکان لە ئاسمان تەراش ئەکەن).

• کتێبی (ئانا کارنینا) ی لێن تەلستێی دەکرێتە (من و کارنینا).

• کتێبی (جانتا) ی بزورگی عەلەوی، کە لەکۆمەڵە چیرۆکێک پێک دێت، کە لەخانە ئاربییل بە چاپ و بۆاوکردنەو دوا وەرگەڕانی چاپ دەکرێت، پاشا خوێندنەوێ دەقە بنەهێیەکی ئەتوانی هەزار و یەک سوێند بخێت، کە ئەمە نەئیشی عەلەوییە و نەکاری ئەو بێت، هەروەها لەکوردیش ناچێت هێند بەسەقەتی تەرجمە کراو، بەتایبەت لەرووی زمانەو.

یان بەدەیان جار بینوومانە وەرگەڕێکەکان داماون بەدەست وشەیهکی کەلەپوری کوردییەو کە بنەمای زمانە، ئەویش لەبری بەکارهێنانی وشە پۆش، نووسیویانە گیای وشک.

هەروەها چەندین نموونە تر هەیە لەو هەڵمەتی وەرگەڕانی ئەو زمانەکانی دیکە بە کوردی بەهێچ فلتەرێک چاپ کراون.

بەدەر لەمانە کە نامەوێ زۆری لەسەر بێم، نموونە ریزبەندی ناوی شاعیرەکانی ئێستا و ئەوانە پێش ئێمە، دەبینیت لە کتێبی (ئەنتۆنیای شیعری کوردی) ناوی کەسانێکی ئاست نزم لە نووسینی شیعردا پێش ناوی مەحوی دێت، ئەبێ ئەم هەوێ نەزێکە چی ناویکی لێ بنرێت...!؟

ههروه‌ها له (ئه‌نته‌ل‌ژيای چير‌کی کوردی) هه‌مان شت، که له‌نووسینی د. هیمداد ح‌س‌نی. هه‌ه‌ی ل‌ژیکي هه‌یه.

باشه ئه‌به‌ منی خو‌نه‌ر چ گونا‌ه‌کم کرد‌به‌ وا به‌م ده‌رده‌مان به‌ن و له‌بری چ‌ژێ زیه‌نی و ئاشنا‌بوون به‌ ده‌ورووبه‌ر، ئه‌م هه‌موو ژه‌هره‌مان ده‌رخوارد به‌دن.

له‌هه‌مووشی ناشیرین‌تر پ‌ه‌سه‌ی به‌چاپ‌گه‌یا‌ندنی سه‌دان کت‌بی ک‌چ و کا‌ و درووست‌کردنی سه‌دان ک‌ل‌که‌ نووسه‌ر، له‌ ئه‌نجامی ئه‌و مل‌ملان‌ حیزبی و شار‌چ‌تییه‌ی، که‌ له‌ناو یه‌ک‌تی نووسه‌رانی کورد ده‌کرا، له‌په‌نا په‌رده‌ی زیاد کردنی ئه‌ندام و فراوان‌کردنی پانتاییه‌که‌، سه‌ره‌تایترین مه‌رجی وه‌رگرتنی ئه‌ندام له‌ ریزی یه‌ک‌تی نووسه‌ران و ناساندنیان وه‌ک نووسه‌ر، چاپ‌کردنی کت‌به‌ و ده‌به‌ دوو کت‌ب که‌متری نه‌به‌، که‌ ئه‌مه‌ش به‌ خ‌ی‌حه‌شامات‌کی ک‌ل‌که‌ نووسه‌ری له‌ ناو کایه‌که‌ قیت کرده‌وه‌و وه‌ک نووسه‌ر ناساندنی و پ‌ناسی ئه‌ندام‌تی‌شی به‌ درووست کردن، ئه‌مه‌ له‌ هه‌ردوو سه‌ندیکای ر‌ژنامه‌نووسان و هونه‌رمه‌ندانیش په‌ی‌ه‌وکرا، که‌ زیاتر به‌ مه‌به‌ستی به‌ده‌سته‌ن‌انی ده‌نگ‌وو، که‌ له‌کاتی ک‌نف‌رانس و ک‌نگره‌کاندا ده‌نگی پ‌ویست مس‌گه‌ر بکه‌ن.

ده‌زگا چاپ‌مه‌نیه‌کان و دوکانی کت‌ب

سه‌رباری ئه‌و شه‌ فر‌شانه‌، که‌ یه‌خه‌ به‌ ره‌وته‌که‌ به‌رناده‌ن، سه‌رده‌م‌کی نا‌ج‌ر هات‌ته‌ ئاراهه‌ له‌ سل‌مانی و هه‌ول‌ر، به‌ گه‌انه‌وه‌ به‌ هیچ پ‌ه‌نسیپ‌کی زانستی یان به‌ گو‌دانه‌ ئیتیکی ر‌شنگه‌ری، ک‌مه‌ل‌گه‌نجی نه‌خو‌نه‌واریان ه‌ناوه‌ته‌ کایه‌وه‌و ده‌زگای چاپ‌مه‌نیان به‌ کراوه‌ته‌وه‌ و به‌به‌ شاره‌زایی و ئه‌زموون کت‌ب چاپ ئه‌که‌ن به‌ هیچ پ‌شینه‌یه‌کی ر‌شنبیری، له‌کات‌کدا کاری لهم ج‌ره‌ پ‌یویستی به‌ توانای ر‌شنبیری و خو‌نه‌ری به‌توانا و ئه‌کادیمی هه‌یه‌، که‌ ببه‌ به‌ردی ر‌شنبیری و له‌ پشتی ئه‌و دامه‌زراوه‌به‌ن، هه‌ر ئه‌وه‌ی ماوه‌یه‌ک بینیمان ته‌نها به‌ بازار گه‌رم‌کردن و کت‌ب فر‌شتن به‌ خو‌نه‌ری داماوێ کورد، ئه‌ویش کت‌به‌کانی مه‌ولانای ر‌می و کافکا و عه‌زیز نه‌سین و.. هتد، ئه‌مه‌ جگه‌ له‌وه‌ی هیچ کام‌ل‌له‌و کت‌به‌انه‌ی چاپ‌کراون فلته‌ری زمانه‌وانیان نه‌بینیوه‌ و هیچ زانیاریه‌کی‌شان له‌سه‌ر کت‌به‌که‌ نییه‌، ئه‌و نه‌وه‌یه‌ی که‌ هاتوون ده‌زگایان به‌ کراوه‌ته‌وه‌، به‌چه‌یه‌ک و بونیاد‌کی ر‌شنبیری ک‌نی سه‌رده‌می هه‌شتاکان و هه‌فتاکانیان نییه‌.

پ‌داگیری له‌سه‌ر به‌ ته‌رجه‌مه‌ کردنی ده‌قی کوردی

پ‌ ده‌چ‌ت ک‌شه‌ که‌ه‌که‌ بووه‌کانی ره‌وتی ر‌شنگه‌ری له‌ ئ‌ستادا چه‌ندایه‌تی نه‌به‌ت، به‌کو‌چ‌نایه‌تی و ج‌ری به‌ت، به‌وپ‌یه‌ی که‌

که یسه کان به گشتی دهستی به سهردا گیراوه، یان به دهنگ کراون یان رښگری له ئاشکرا بوونی کراوه به دهره وهی خمان، که تپیدا ده خولته وه، نه گهرچی پښتر ده بینین هه نگاو نه نراوه به به ناساندنی رښنبیری کوردی چ وهك عهق و فیکری و نه ده بییه کان یان له رووی که چهر و نهو فره ییه له ناوچه که دا بوونی هه یه.

به یه کاتك ئمه په نجه له سهر ئم بابته داده نښین، خه کانك به داپښینی دزیه نه ده بییه کان یان و شاردنه وهی راستیه کان، ئم بیر که یه وا ناو ده نښن، که گوايه ئم فهرزکردنه به سهر وهرگډا بیر که یه کی دیکتاتریان هه، له کاتكدا مه گهر به نه وهی تر، نهو له شاوی وهرگډا نه له زمانه کانی تره وه به کوردی دکتاتریان هه نیه، که ژهر دهر خواردی خو نهری کورد بدن..!؟

تښرمان خوارد لهم قسانه و نه به که ی بناسرښین، لهو به وایه دام به شك لهو رښگریانه به ئاشکرا نه بوونی گزی نه ده بی کوردیه له نه ده بی نهو روپی و عهره بی و فارسی و هتد، ههروه ها له بواره کانی تر، به شه که ی تریش مه ترسی توانایه له به رامهر توانا جدیه کان، له مباره وه به پوښتی ده زانم وه کو وه امدانه وه یهك، ئم راستیا نه بخرمه روو.

• گرنگیدان به ئاسایشی نه ته وهی له رووی ناساندنی شارستانیته و شوناسی فیکری و معریفی و ههروه ها که له پوور و که چهر و شوناس و فره یی و ئاستی رښنبیری.

• به جیهانی کردنی توانای که سی و ناساندنیان له ناوهنده فیکری و رښنبیرییه کانی جیهاندا.

• رزگارکردنی شاندى کوردی لهو شهرمه زاریه، که له به نه و هه ماهه نگیه نډوده وه ته یه کان، له دهره وهی و ا تسازده درت، به تاییه تی و اتانی عهره بی و فارس و تورک، که زښتر نزیکن له کورده وه، که زښتر جار نه یان توانیوه وه کو پوښت وه ا میان هه به، به هی در ژه کښانی ئم دهرده وه، که پډاگیری له ده که ین.

• رزگارکردنی کولتور و رښنبیری کوردی وهك زه مینه سازیهك به فره اهره مکردنی بونیاده معریفیه کان به نه وه کانی ئاینده، که به نیازن له دهره وهی و ات بخوښن.

• دهرگا کردنه وه له سهر خمان و دهر بازبوون لهو گډشه گیرییه، که رښنبیری کوردی قه تیس کردووه له گډشه یه کی جوگرافی.

• هه مانښین و ئاشکرا کردنی نهو هه موو ئیقتیباس و گزیانه ی، که له نه جامی نه ناسینی ده قه کان له لایه نه وانه وه (خه کی بیانی.. زمانه کانی تر)، چونکه نه گهر به زمانی خمان شته کانی ئمه نه خوښنه وه، له هیچی ئمه ناگهن و نازانن چ کاره ساتکی نه ده بی و رښنبیری روویداوه.

وهرگوانی چند باره

لهره دا ئه وهی جی سهرسوو مان ب، وهرگوانی چند باره یه، که وهک خویه کی گا ته جی سهریهه داوه له نـو زـرـک له وهرگوانه کان، نموونهی کتـبه کانی (جهنگیز ئه تیمانـف، عزیز نه سین، سینـه، کتـبی دایک، ههروه ها کـگهی ئاژهـان پـم وابـت چوار جار کراوه به کوردی و ههریه کهو به شـوه یهـک. ههروه ها وـرانه خاکی (ت. س. ئیلیود) که یه کهم جار له لایهن مه حمود زامداره وه ته رجمه مه کرا و پاشان که سـکی تر دوباره ته رجمه مه کرده وه، ههروه ها به هه مان دهرد بردنی (واعیزه کانی سوـتان) ی عه لی وهردی، که شهش کهس ته رجمه مه بـ کردوو و کتـبی (وه های وت زهردهشت) ی نیچهش، که چوار جار وهرگوانی بـ کراوه، ههروه ها (بنه ما کانی کـمه ناسی) ی ئه نـتـی گـدنـز، که چاپکردنی له ژماره نایات.

کـشه له وه دا نیه چند جار وهرگوانی بـ کراوه به قه د ئه وهی ئه گهر ئه و کتـبـانه ههر یه که یان به راورد بکهیت له گه ده قه بنه هـتیه که ی ههست ناکه ی نووسینی ئه وان بن، یان له لایه کی تره وه به راوردی یه کیان بکهین (ده قه وهرگوانـه دراوه کان) هیچیان له یهـک ناچن

ههروه ها رـمانی (مسخ) ی کافکا، که جهلیل کاکه وه یس کردوو یه تی به کوردی به ناوی (به د گـوانـان) که دوو سـ کهسی تر کردویانه ته وه، به ناو نیشانه عهره بییه که ی به ناوی (مسخ)، ئـمه ته نها ده قه عهره بییه که مان له به ردهسته، کاتـ به راودیان ده کهین ههزار و یهـک تـبـینیت لا گهـاـه ده بـت له سهریان، چ جا ئه بـ له ده قه ئه سـیه که یدا چی باس بـ، که له بنه هـتـدا به زمانی چیکی نووسراوه ته وه و ئـمه لـی تـناگهین، ههروه ها چه ندان نموونهی تر.

هاوکات وهک ئاماژه یهـک بـ قه سیده ی (دهنگی پـی ئاوی) سوهرابی سوپـهری، که زیاتر له دوو جار کاری وهرگوانی بـ کراوه، به پـویستم زانی ئاماژه به جوان وهرگوانـان یه کهم جاری بکهم، که له لایهن ئازاد به رزنجی و رـبوار سیوهیلی وهرگوانـه دراوو، پاشان که سانـکی دیکه دین به هه مان مه بهست (دووباره وهرگوانـان) ی بـ ده کهن و کاتـ ئه خوـنـیتـه وه له شکاندنی سه روچاوی ده قه که به لاوه هیچی دی ههست پـ ناکهیت، گوایه کاری وهرگوانی جدی بـ کراوه.

له مـوانگه وه و ههر سه بارهت به دووباره و چند باره ی وهرگوانـان، ئه مه له ناو وـاتانی دیکه شدا ههیه، بهـام ئایا به مشـوهی لای ئـمه، که پـمان وایه جگه له چاولـکه ری و خـ دهرخستن یان وهک خویه کی ناجـر بیانه وـ بـنـ ئـمه یـش کتـبـمان ههیه، هیچی تری لـ نادوو ریته وه.

ده کرا بیرکردنه وه کان به چه شنـکی تر بوایا، بـ نموونه کورد خاوه نی

چه ندین شـ وه زاری دهـ مهـنده له رووی زمانه وانـی و ههروهـها هونهـری
ئاخاوتن، دهـکرا ئهـو چهـند باره وهـرگـهـهـیه بهـ شـ وهـزاره جیاکان
بکرایه، نهـک لهـیهـک دهـقهـردا چهـق بهـستهـ.

قهیرانی کتّابی کوردی له‌ده‌ره‌وه‌ی کوردستان

قه‌یرانی کتّبی ته‌رجه‌مه‌کراوی کوردی له‌ با‌یی ئه‌و کتّ‌بخانه‌ی ده‌ره‌وه‌ی و‌ات له‌ نه‌و کتّ‌بخانه‌کانی و‌اتانی پ‌شکه‌وتووی وه‌ک ئه‌مریکا و‌ ئه‌مانیا و‌ فه‌ره‌نسا و‌ سوید. و‌ ه‌ت‌د، قه‌یران‌که‌ که‌ خودی به‌ ئه‌وه‌ به‌رانی کتّ‌بخانه‌کانیشی ب‌زار کردووه‌، چونکه‌ ه‌م کتّ‌بی کوردی که‌می ت‌دایه‌، ه‌م خو‌نه‌ری کوردی سه‌ردانی ناکه‌ن. له‌کات‌کدا سا‌مانه‌ ته‌نها حکومه‌ت و‌ ده‌زگا به‌ ناو چاپه‌مه‌نیه‌کان ده‌چنه‌ پ‌شانگای نه‌وده‌وه‌تی فرانکف‌رتی ئا‌مان و‌ پ‌شانگای کتّ‌بی میسر و‌ پ‌شانگای کتّ‌بی تاران و‌ سه‌..تاد، به‌ مه‌ئوسی کتّ‌به‌کان له‌گه‌ خ‌یان ده‌ه‌نه‌وه‌.

یه کهم: له بهر ئه وهی کتێبه‌کان نافرێش و ئه‌وان کتێبی کوردیان گه‌ره‌که به زمانێ خێیان، که ئه‌مه‌ش نییه.

دووهمه: ئه و کتـبـانه به کهـکیان نایات وه کو داتای ئه ده بی نو، له وهش خراپتر ئه وه یه ئه و کتـبـانه ده گهرـننه وه بـ کوردستان و عهـقـیان پـدا ناشکـ لانیکهـم له وـ بیبهـخـش به جالیهـی کوردی یان له کتـبـخانه نهـوده وـه تییهـکان دایـینهـن.

زۆر جار و بههـ کاری جیاواز، چ ئاگادار کردنهوه مان له لایهن ههـند
له رهوه ندی کوردی، یان برادهرمان ههـبووه چوووه ته ئهـوروپا دهستهو
وهستان بهـدیار کتـبه کوردیهـکانهـوه دـش داماون و ترسی ئهـوهـیان
لـنـیشتوووه، که گوایه کار گهـیشتـته ئهـوهـی ئهـو باـنه دابخرـن،
که تایبهـتن به کتـبی وهـرگـهـ دراوی کوردی لهـنـو کتـبخانهـکانیان، که
ئهـمه بـ خـی بهـرکهـوتهـیهـکی ناـجـر و سـینهـوهـو پهـراوـزخـستنی
رـشـنبیرییهـکهـی دهـگهـیهـنـت لهـسهـر ئاستی نـوـدهـوـهـتی.. بـ نمـونه به
پـی ئهـو داتا یانهـی من دهـستم کهـوتوووه.

- له ګټه‌بخانه‌ی ګوره‌ترین زانکه، نمونه‌ی زانکه‌ی لوند و ئه‌پسا له سوید، که‌ی ګټه‌به‌کوردیه‌کانی له‌با‌ی کوردی ده که‌مترین ګټه‌بی ټا‌دا‌یه .

• ههروه‌ها له کتـڤـبخانه‌ی زانکـڤـی بوخم له ئەـمانیا، که به گه‌وره‌ترین زانکـڤـی ئەـمانی داده‌نرـڤـت، شتـڤـک نییه به ناوی باـڤـی کتـڤـبی کوردی، له کاتـڤـکدا زـڤـرتـڤـرین خوـڤـندکاری کوردی تیا‌یدا ده‌خوـڤـنن.

• هەر لەم وانه گه یه وه له سهردا نـکم بـ کـتـبخـانه کـانی ئهـسـکه نـدهـریـهـ و کـتـبخـانهـی نـیشتـیما نی له میسر، کـتـبـدـکی کوردیم بهـرچـاو نه کهوت.

• ههروهه ها خاڤبوونی کتڤبخانهی وڤاته عه ره بیه کانی نموونهی لوبنان و ئیمارات ..هتد، له کتڤبی کوردی.

• له هه موو ئه وانه خراپتر ئه وه یه، که له به غدای پایتهختی عڤراقیش کتڤبی کوردی نییه، ته نانهت ئه و پرده په یوه ندیهش نه ماوه، که له ساله کانی 1980 و هفتاکان به دوا درووستکرا بوو.

ئه وه شیی جڤی سه رسوڤمان بڤ له دوا ی (2003) وه بینیمان ده سه ڤاتی کوردی ئه وه ندهی شه ڤی به دهسته ڤنانی وه زاره تی دارایی ده کرد ئه وه نده باسی وه زاره تی رڤشنبیری نه ده کرد، باکی به م بواره نه بوو.

وه رگڤڤان و ئاماده کردن به ده ستکارییه وه

جیا له و لڤشاوی شڤواندنه ی، که له چه ند نموونه یه کدا باسما لڤوه کردن، ده بینین هه ندڤك ده قی وه رگڤڤدراو هه یه دوا ی وردبوونه وه لڤی وهك قوربانیهك دڤته پڤش چاو، که بڤگه ڤانه وه بڤ وه رگرتنی ره زامه ندی خاوه ن ده قه بنه ڤه تییه که، ئیدی قوربان ی ده سته سه راگرتن یان لاقه کردن یان له که دار کردن یان په ڤوپڤکردنی له شڤوه ی مه له که ی مه لا نه سه ره دین، که له ئه نجامی رڤگه به خودانی هه ندڤك وه رگڤڤ، وهك ده سترڤژیکارڤك، به به رگڤکی تره وه بیخاته بازا ڤ (وه رگڤڤان و ئاماده کردن یان وه رگڤڤان به ده ستکارییه وه) یان دانانی کتڤبی فیکری و فله سه فیه کانی پڤ زانیاری پشته ستوو به سه رچاوه، له کاتڤکدا که مترین سه رچاوه یان ئامازه پڤکردوو، نموونه ی.

• کتڤبی ئه ده ب و ئه فسانه ههروهه ها هزر و فله سه فه و هتد که به نووسین و ئاماده کردن پڤناس کراوه، له کاتڤکدا پڤکها ته ی کڤمه ڤه وتارڤکی کڤکراوه یه، که ده ستکارییه که جڤگه ی تڤڤامانه بڤچی به ده ستکارییه وه.؟!؟

• کتڤبڤکی 300 په ڤی هه یه به ناو نیشانی (سیستمی سیاسی) که ناو نیشان کتڤبه که یه له به رگی پڤشه وه له کاتڤکدا ناو نیشانڤکی تر ئه بینین له به رگی دواوه ی هه مان کتڤب، بڤیه نازانین ناو نیشانی پڤشه وه وه ربگرین یان دواوه ی کتڤبه که، که نووسراوه (هزری فله سه فه ی سیاسی)، که پشتی به 28 سه رچاوه به ستوو، و سڤی و چوار له و سه رچاوا وه شی هی نووسره، که له نووسینه کانی تریدا باسی لڤوه کردوون، که له سه رده ڤمی پڤش ئیسلامه وه پیایدا هاتوو، له کاتڤکدا ئه مه قورسترین با به تی رڤشنبیری و نووسینه.

ئایا به ڤه وای ئه بینن کتڤبڤکی له و ئاسته پشت به که مترین سه رچاوه به سته ت، ئه مه بڤخوڤنهر به جڤدڤم.

ئیس تیغلال کردنی نووسه رانی پارچه کانی دیکه ی کوردستان و لڤسه ندنه وه ی خاوه ندارڤتی به ره مه کانیان

هه موو ئه مانه ی باسما لڤوه کردن هڤشتا بواری گفتوگڤ و چاره سه ری بڤ

هـشتوینە تەوێ ئەگەر بـ یار بـ کاری بـ بکـرت.

بەـ ئام ئەوێ زـرتـرین پانتایی و ئەو پەـی سنووری بـ رهوشتی تـپەـاند بـ لە چەقی بوارە کەدا، پەیدا بوونی گروپـکی هاوشـوێ بازەرگانه کانی کورد، که خەریکی کاری خراپتر لە مادەیی هـشـبەر و تەهریبـ، که زـر بە ئاستەم هەستی پـ ئەکـرت، ئەویش ئەو دزی و فرت و چاوبەستنی بە قایل کردنی بەشـکـ لە نووسەرانی و وەرگـی رـژـهـات و باکور، لە بەرامبەر هەندـ پـاره، دەست هــبـگـرن لە خاوەندارـتی کارەکانیان و لـره بە ناوی خـیان بـاوی دەکەنەوێ پاداشتە کەش بـ ئەو نووسەر داماوانە رهوانە بکەن، زـر جاریش پاداشتەکانیشیان خوراوه.

یان خودی ئەو نووسەر و وەرگـرانە شارەکانی مەهاباد و سنه و سهـقزو مەریوان.. و ئامەد و شارەکانی دیکە کوردستانی تورکیا.. تاد، که بە مەبەست نایانەوتـ ناویان بەـنـرت وهـکـ خاوەنی ئەو دهـق و نووسینانە بەـی ئەو ترسە، که لە دەسـەـاتی سیاسی و حوکمی ئاخوندهکان و دەسـەـاتی تورکی بـ هەمان مەبەست و بەهەمان شـوێ مافیان دەخورـ لەلایەن بەناو رـشـبیر و نووسەر و وەرگـره کورده کانی باشور.

توانا کوژراوهکان

کاتـ نووسەرـکی جدی، خاوەن دهـقـکی فیکری بـ نموونه، دهـیهـوت روو لە ناوهـنده کانی پەخش و بـاکراوهکان بکات بە مەستی پـدانی ژمارهـی بـاوکردنەوێ تـمارکردنی لەناو تـماری زنجیرهـ بـاوکراوهکان، ههزار و یهـکـ بـوبیانووی بـ دـنـهـوه و دهـبـ ماوهـیهـکی دوور و درـژـ ئەمسەر و ئەوسهـری پـ بـکرـ، پاشان ئەگەر ژمارهـی پـ بدەن، لەکاتـکـدا کـی دهـقه کـچ و کـا و یان شتە ساده کانی رـژـانه و یان شیعـر و چیرـکـ.. هتـد، لەهەمان رـژی داواکارییهـکی ژمارهـی پـدهـدرـت، که ئەمە بـ خـی قسە زـر هـهـدهـگـرت و مایهـی هـهـسته کردنه.

لەلایهـکی تر چاوچـنـکی زـرکـ لە دهـزگـاـکی پەخش و بـاوکردنەوێ بە بیانووی نهـفرـشتنی کـتـبهـکان نهـکـ چاپی ناکەن، بەـکو سهـری کـتـبهـکانیش دهـخـن، که پـیان سـپـردراوه بە مەبەستی چاپکردنی، نمونهـی ونکردنی بە ئەنقەستی دوو کـتـبی نووسەر و روناکبیری رهوانشاد (ئازاد سوبحی)، لەلایەن ناوهـندی رـشـبیری ئەندـشـهـ لەسـلـمانی.

ههروهـا رـگری کردن لە بـاوکردنەوێ کـتـبهـکانی عەبدولخالق بهـرنجی لهـوـاته عهـرهـبیهـکان، چونکه نهـحکومهـت نهـدهـزگـا چاپهـمهـنیهـکان نهـیان توانیوه پردی پهـیهـندی دروست بکەن لهـگـهـ ئەو وـاته عهـرهـبیان، که دواتر لهـچاپتهـری رـگریهـکانی بهـردهـم بـاوبوونهـوه وەرگـیانی پـچهـوانه بە تـروتهـسل باسی لـوهـدهـکـین.

رځگرۍ کول له بڼو او بوونو هې وه رځگرۍ انۍ پځچوانه

کاتځ قسه لسه ر پځداگرۍ له بڼو او کړده نو هې وه رځگرۍ انۍ پځچوانه ده که ین، مه به ست له وه نییه رځگرۍ له توانا که سییه کان بکرځ به بڼو کړده نو هې کتځ به کانیاں له وځاتانی تر به ځکو قسه کړده لسه ر بڼمنه تی و فرامځ شکر دنی ئو پځسهییه له لایه ن حکومتو هې هرو هې ده زگا کانی په خځ و بڼو کړده نو هې که تائځستا نه یا نتوانیوه پردځکی په یوه ندی بڼ کرانه وه به رووی جیهاندا بکه نه وه، یا ن لانیکه م وځاتانی ده ورو بهر، که ده بوو ئمه له ئوله وییه تی کاره کانی وه زاره تی رځشیری و ده سته راوځژکاری سرځ که یه ک له دوا ی یه که کانی حکومتو هې بووایا، به حکومتی ئځستاشو هې .

بڼیه کاتځ باسه که دځته سر وه رځگرۍ، ئځمه چاک ئه زانین وه رځگرۍ باشمان هیه، به ځام نا هځن ئو ئه زمونه به رجه سته بڼت به ئه نقه ست، هه زار و یه ک بیانوی بڼمانا دځننه وه بڼ که مته رجه مییه که یا ن.

خه مساردی به شځ له زمان زانه کانی کورد له بره ودان به پځسهی وه رځگرۍ انۍ پځچوانه

به ده ر له ته وه ری نه خو ځنده واری و ناحا ځیبوونی زځرځ له پانتاییه رځشیرییه که، که له ئه نجامی به د ره فتاری و به هه ځه دا چوونی زځرځ له به ناو وه رځگرۍ زځر و ترا و ئځمه یش به پځی به ځگه و داتا کان ده مانه وځت پځیا ن به لم ځنین، که مامه ځه کړدن له ته ک کاری لم چه شنه (وه رځگرۍ ان) گه مه نیه و به مه ناوترځت وه رځگرۍ ان، ئه مه ی ئځوه ئه یکه ن ده لاله ته له وه ی زمان نازان.

له به رامبه ردا به پځویستی ده بینین، که ئاماژه به زځرځ له کاره کته ری کاریگر و به رچاوی ناو کایه رځشیرییه که بکه ین (فیکری، هونه ری، ئه ده بی، سیاسی، فله سه فی. . هتد)، به تایبته له نځو بازنه ی سه لیقه ی زمانه وانی و ره گه زه کانی زمان زانی به شځوه زانسته ییه که ی، هاوکات شځبوونو هې هه ندځکیان به هه ردو و ئا ځسته که یدا، چی وردبوونو هې له قو ځای شځوه زار و بن زاره کانی ناوځ یا ن به پځچوانه وه (زمانه کانی وه ځاتانی ده ورو بهر و به شځ له نه ته وه کانی جیهان) چ له را بووردو یا ن ئځستا، کاری باشیا ن کړد، درک به به رده وامی زځرځکیشیا ن ده کری، که ماون له ژیا ندا و جځی ده سته ځشین، نمونه ی (زوهدی داودی و فله که دین کاکه یی و محځدین زه نگنه و حکیم نه دیم داودی و فازځ جاف و عه بدولر ه زاق بیمار و د. ئاوات ئه سعه دی و عه بدو ځا عه باس و کاوه تا ځه بانی و چه ندینی تر).

به ځام ئه وه ی مایه ی تځبینی و هه ځوه سته یه ده بڼ هځی چیبځ ئم هه مووه بڼ جارځکیش ځیا ن نه دا له قه ره ی ده قه ره سه نه کانی تایبته

به(شارستانیەت و کلتوور و مه‌عریفه و هونه‌ر و ئەدهب و که‌له‌پوور و..هتد) ی واقعی کوردی به‌مه‌ستی به‌جیهانی کردنی یان لانیکه‌م ناساندنیان به‌ته‌وه‌کانی ده‌ورووبه‌ر له‌چوارچێ‌وه‌ی وه‌رگێ‌انی زانستی.

ئه‌بێ بێ ئهم ته‌وه‌ره چی خوێندنه‌وه‌یه‌که‌مان هه‌بێ و چێن بێ‌وانینه هێ‌کاره‌کانی، که‌مه‌ترخه‌می بوو یان خه‌مساردی یان به‌مه‌به‌ست یان وه‌ك چاول‌که‌ری و ئا‌استه‌ی ئه‌و زانا و بیرمه‌ند و شێ‌گێ‌گێ‌ و نوسه‌ر و ئەدیپ و هونه‌رمه‌ند و رێ‌شنبیره کوردانه‌ی مێ‌ژووی کێ‌ن نوێ، که له‌خزمه‌تی رێ‌شنبیری نه‌ته‌وه‌کانی تر هه‌گبه‌ی فیکرییان خا‌ی کرده‌وه، نموونه (ئه‌حمه‌د شه‌وقی و ئه‌یوبی و نیزامی گه‌نجه‌وی و ئیبن و ته‌یمیه و مه‌عروف ره‌سافی و مه‌حمود مل‌جی و سوعاد حوسنی و یه‌لماز گێ‌نای و سه‌لیم به‌ره‌کات و عه‌بدولباست عه‌بدولسه‌مه‌د و عه‌لی به‌درخان و روشدی ئه‌بازه و ئیلهام مه‌دفعی و ده‌یانی تر).

خێ‌ ئه‌مانیش وه‌کو که‌سایه‌تی و ره‌گه‌ز له‌سه‌ر کورد هه‌ژمار ده‌کێ‌ن، به‌لام وه‌کو په‌روه‌ردی عه‌ق‌ی و فیکری و ئینتیمایه‌ نه‌خێ‌ر، چونکه له‌ناو شارستانیەتی عه‌ره‌ب و تورک و فارسدا به‌هویان به‌ توانا‌کانی خێ‌ یاندا، له‌کاتێ‌که‌دا ئهم رێ‌شنبیرانه‌ی نمونه‌ی (فه‌له‌که‌دین کاکه‌یی و زوه‌دی داودی و ئه‌وانی تر) که‌ناومان هێ‌نان په‌روه‌رده‌ی واقعی کلتووری کوردین.

بێ‌یه دووباره‌ جه‌خت له‌سه‌ر ئه‌وه ئه‌که‌ینه‌وه، ده‌بێ له‌م رووه‌وه قسه‌ی خێ‌یان هه‌بێ به‌تایبه‌تی ئه‌وانه‌ی تا ئێ‌ستا به‌رده‌وامن چ له‌نووسین چ ئا‌استه‌ی فیکری یان چی و چی.

ئهمه له‌ناو هونه‌رمه‌ندانیشدا به‌روونی هه‌ستی پێ‌ ئه‌کێ‌ت، که هونه‌رمه‌ندی کورد نه‌توانیوه ره‌سه‌نایه‌تی خێ‌ی بگه‌یه‌نێ‌ت به‌ده‌ره‌وه، نمونه‌ی مه‌قامه‌کانی (ئه‌باوه‌یسی و قه‌تار و خاوکه‌ر و ئای ئای و هه‌یران و سه‌فه‌ر و لاوک و هه‌جرانی و خورشیدی و ده‌یان مه‌قامی تر)، هه‌روه‌ها گێ‌رانیه ره‌سه‌نه‌کان، که نه‌یان‌توانیوه به‌فه‌رمی خاوه‌نداری بکه‌ن و به‌جیهانی بکه‌ن، چگه‌ له‌و توانا لێ‌کا‌یییه‌ی، که لێ‌ره‌و و له‌و بای لێ‌وه ده‌که‌ن.

ئه‌کێ‌ بێ‌بێ‌ین ئه‌و فه‌زێ‌هش بێ‌ چه‌ند هونه‌رمه‌ندێ‌که‌ ده‌گه‌ی‌ته‌وه، که به‌ئیمکانه‌تێ‌کی زێ‌ر موته‌وازیعه‌وه کاریان بێ‌ کردووه له‌ رابووردوودا، نمونه‌ی هونه‌رمه‌ندان (عه‌لی مه‌ردان و مه‌مه‌د عارف جزیری و حه‌سه‌ن زیبه‌ک و تاهیر تێ‌فیک و که‌ریم کابان و مشکێ‌ و خا‌ه سێ‌و و ره‌سول گه‌ردی..هتد).

بێ‌یه له‌م سه‌رو به‌نده‌دا ئه‌وه‌مان بێ‌مان روونده‌بێ‌ته‌وه، که کورد متمانه‌ی به‌خێ‌ی نه‌بووه، یان روونتر بێ‌بێ‌م به‌لایه‌وه گرنگ نه‌بووه کێ‌ بێ‌ت یان چیه و یان چی کردووه و چی ئه‌کات، به‌قه‌د ئه‌وه‌ی هه‌میشه

لههوهی ناسینی خه کی تر بووه.

ئهمه له سیاسه تیشدا بههه مان رچکه گوزهری کردووه، کات لک ئه وانیت دهسه اتی سیاسی و پکها تهی ئه حزابی کوردی له م پارچه دا، ده بینیت له فمدا بهزری له ژر کاریگهری فیکری ر ژئاوایی (ئهوروپا)، میتود و دیسپلینی کاری حیزبی دا شتووه تهوه، له جه وه ره شدا نه یتوانیوه وه ک خ ی ب و به ئا استه جه وه ره ییه که یدا ب وات، که ویستویه تی به رده وام مو جامه لهی که نیسه و ئیسلامی سیاسی بکات و روونتر به مه بهستی رازیکردنی بیر ناسی نالیستی عهره بی بووه.

ئه کر ب ب پین ئهمه ش ه کار کی سهره کیه ب دیاریکردنی ئا استه کان بهو ش وه یه، که باسمان له وه کردن، که کورد به در ژایی م ژوو له خزمه تی زمان و فیکری ناسی نالیستی عهره بیدا بووه به به رده وامی، نه ک ناساندی خ ی، کات کیش ده ب کورد به واتای کوردی دیندار و ب دین، موس مان ب یان یه زیدی یان کاکه یی و تاد.

ره هه نده جوانه کانی وه رگ ان

ب گومان ب هه ر گرنگیدان ک و بره ودان به ره وته که (وه رگ ان) و مامه هی کاره کته ره کانی له ته ک مو فره داته کان بهوشیاریه وه، ب خ ی سه لم نه ری ئه و راستیانه، که نا کر له ئاستیاندایا و دا بخر ن و ئامازه یان پ نه کر ت، ههروه ک چ ن ئهمه له ناو کایه هونه ری و ر ژنامه وانیه کانی شدا ناویان به ب زه وه د.

ب یه به پ وستم بینی، ناوی به ش ک له و وه رگ ان نه وه ک خ ی ب نم، که توانیویانه تا ئاست کی باش ج په نجه ی خ یان ب م ژوو له ناو پانتاییه که به ج به ب ن،.. نمونه ی،

د. بهختیار سه جادی له کوردیه وه ب فارسی، عهزیز گهردی له زمانی تره وه ب کوردی به ام به جوانی، د. به ندهر عه لی ئه کبه ر شاکه له کوردیه وه ب عهره بی، شه ما ئا کره یی له کوردیه وه ب عهره بی، جومعه جه باری له کوردیه وه ب عهره بی، نهوزاد ئه حمده له کوردیه وه ب عهره بی، رزگار ش خانی له کوردیه وه ب سویدی، ئازاد به رزنجی له کوردیه وه ب فارسی و عهره بی، فه تاح خه تاب له کوردیه وه ب عهره بی، نههاد نه جار له کوردیه وه ب عهره بی، محمد حس ن له کوردیه وه ب عهره بی و ئینگلیزی، یوسف شوانی له کوردیه وه ب عهره بی، عه بدول قه ره داغی له کوردیه وه ب عهره بی، موکه هم تا به بانی له کوردیه وه ب عهره بی، عوبدولخالق به رزنجی له کوردیه وه ب عهره بی و ههروه ها پ چه وانه، نه جات خ شناو له کوردیه وه ب عهره بی.

ئهمه له ناو ر ژنامه نووسانیدا کهسانی شارهزا ج په نجه یان دیار بووه، نمونه ی فه ره اد عه ونی و عومه ر فه رهادی، ههروه ها له ناو هونه رمه ندانیش، د شاد محمه د سه عید و کامگاره کان و شه هرامی نازری

و عه بدو ٲا جه مال سه گرمه .

كورد ناسى له نيوان دٲست و نه ياره بيان ييه كان

كات ٲ خو ٲندكار ٲكى ق ٲناغى با ٲاى زانستى له سه روبه ندى تو ٲژينه وه يه كدايه و سه رقا ٲى گه ٲانه به دواى داتا و باب تهى باوه ٲٲكراو به تاي بهت له باره ى م ٲژووى نو ٲى هر ٲم و ده ورووبه رى يان تو ٲژهر ٲك يان ر ٲژنامه نووس ٲك ، به ز ٲرى ده بينين ده گه ٲٲنه وه ٲ سه رچاوه ٲٲل ٲن كراوه كانى سه رده مى داگيركارى ئينگ ٲيز ، به تاي بهت ئه و نووسراو و داتا يانه ى ، كه له چوارچ ٲوه ى م ٲزه خانه كانى ر ٲژئاوادا پار ٲزراون ، نمونه ى ياداشته كانى هاملت ٲن و ريچ و مين ٲريسكى و چه ندانى تر .

كات ٲ ئه ٲوانيته ياداشته كانى گه ريده يه كى نموونه ى هامل ٲن ٲت روونده ٲته وه ئه وان ئمه يان له خ ٲمان باشت ر ناسيوه و له چه ندين شو ٲندا ئمه يان به خ ٲمان ناساندووه كه چين و ك ٲين ، ئه مه شت ٲك نيه له خ ٲمه وه په نجه ى ٲٲبهم و قسه ى له باره وه بكهم ، به ٲكو راستيه كى حاشاهه ٲنه گره ، كه واقيعى ناوه نده زانستيه كان له ده يان شو ٲندا سه لماندوويانه ، به پشت بهستن به تو ٲژينه وه كان و باب ته زانستيه كانى م ٲژووى نو ٲى ناوخ ٲ و ناوچه كه .

له لايه كى تره وه ئه گه ر هه ند ٲك به وردى ٲٲوانينه ئه و كه سانه ى ، كه له و ٲاتانى تر و نه ته وه كانى تره وه د ٲنه ئره ، به هر ه ٲكه ٲٲت ، و ٲٲاى زمانه كه هه و ٲيانداوه له ئاست كولتووره كه شدا چاو كراوه بن و كارى ٲٲبكه ن ، ٲٲيه به ٲٲى ئه زموون و چه ند سا ٲه ى كارى ر ٲژنامه نووسيمان ، ئاشنا ى ز ٲٲك له خو ٲندكار و ر ٲشنبير و ئه ندازيار و هونه رمه ند و تو ٲژهر ى جياواز له بواره كان بووينه وه ، نمونه ى هه ردوو هاو ٲاتى به ره گه ز ئه مريكى (ئارت ى ئه ندازيار و ئه ندر ى تو ٲژهر) ، هه روه ها ئه حمه د شه وكت به ره گه ز عه ره بى ع ٲراقى ، ده قى كوردى ئه كرد به عه ره بى .

ٲٲم واب ٲت ز ٲٲك له ر ٲشنبيرانى هه ول ٲر و س ٲيمانى له نزيكه وه ئه ندر ٲ ده ناسن ، كه له ماوه كانى رابووردوودا سه رقا ٲى چه ندين ل ٲك ٲٲينه وه بوو له سه ر كلتوورى كوردى ، تاراده يه كى ز ٲر باشيش زمانى كوردى ده زانى و له ده رب ٲينى وشه كاندا له ز ٲر به مان شاره زاتر بوو ، جيا له مانه شاره زايه كى به سه ليقه ى هه ردوو ر ٲباز و ته ريقه تى (قادري و نه قشه به ندى) بوو ، ده توانم ٲٲم له كورد باشت ر ئه و دوو ر ٲبازه ى ئه ناسى .

ئهم نموونا نه ش به رچاو روونيه كه ٲٲه وان ه ى ، كه تا ئٲستا نه خ ٲيان ناسيوه به باشى نه كورد ، هاتوون لاف و گه زاقى مه ده نيته ل ٲده دن و

بـشەرمانه قسه لسه رـشنگه رايي وئيدـلـژيا و چه مكي كوردناسي دهكهن، ههروهه ها وانه يهك بـت بـ ئهوانه ي دهست بـ وهرگـانـان دهبن بـ ئهوه ي بـيرـك لهره هه ندهكاني تايهت به شوناس و ئيديـم و كولتوور و كهله بووري سه رچاوه ي دهقه بنهـهتيهكان بكه نهوه.

وهرگـانـاني پـچهوانه

شتـك ههيه پـي ئهوترـت وهرگـانـاني پـچهوانه، وهرگـانـان ههيه نزيكه ي 70 كتـبي وهرگـانـاوته سه ر زمان ي كورد ي، بـ ئهوه ي جارـك بـيري لهوه كردبـتهوه كتـبـيكي كورد ي وهربگـانـته سه ر زمانـكي تر، ئايا ئه مه بـ خـي ده لالهت لهوه ناكات كه كاك ي وهرگـانـان زمانزان نيه و خهـكي به گه مژه دهزانـ...؟!

يان زـرـك له نووسهران نه يان ويستوو ه يان نايه نهوـ دهقه كانيان وهربگـانـردريت بـ زمانهكاني تر به ههرهـيهك بـت، ئايا ئه بـ بـ ئه م ره فتاره چ خوـندنه وه يه كمان هه بـ، كـچ و كاـن يان دزي و ئيقتيباسي ئابـوبه رانه يه...؟! بـ نمونه..

• هه تاوه كو (عهلي ئه شره في دهروـشاني) مان نه خوـندنه وه، نه مازاني چ كاريگه ريك و دزينـكي ئه ده بي ههيه له نـو كورد بـ نمونه رـمان ي (كـرده ره) له كاتي خـيدا چي هه رايه كي نايه وه.

• هه تاوه كو (فروغي فروغزاد) مان وهك خـي نه خوـندنه وه، نه مازاني له ديواني (ئـيگزيل) چ ئيقتيباسـكي ئاشكرا ههيه.

• هه تا (شارامي قهوامي) مان نه ناسي، بـ ئاگا بووين له كـشه ي رـمان ي شاري مـسيقاره سـپـيهكان.

• هه تا فيلمي (شـشـي سـكسي) مان نه بيني، نه مازاني چي ئيقتيباسـكي راسته وخـيه چـيرـكي (كهـهكوـان و ئاسكه كچان) چـن و چي بووه.

• هه تا (ئه زرا پاوهن) مان نه خوـندنه وه شيعري كورديمان نه ناسي چ كه تنـ له ئه ده بي رويداوه و به ئاسا نيش به سه رماندا گوزه ري ده كرد. ده يان نمونه ي تر، كه له به ردهستن و كاتي خـي بـت قسه يان له باره وه ئه كه ين.

هه موو ساـي له پـشانگاي هه ولـري نـوده وـهتي، كه ده زگاي مه دا بـ چاپ و بـاو كرده وه سازي دهكات، كه ده يان ده زگاي فيكري و رـشـنبـيري وـاتـاني دونيا به شدار ده بن به كتـبي فيكري و مه عريفـي.. تاد، تـيدا ئه م پرسـياره دووپات ئه كه نه وه، كه كورد وهـامي ناداته وه، ئه ويش ئايا كورد بـ چي فيكر ناخوـندنـته وه...؟!

هـكاره زانسته كه ي چيه، ئه م پرسـياره چيمان دـنـيته وه بـير..؟ له چاو پـكه و تنـكـيدا د. مارف خه زنده دار ها تووه " له شهسته كان ده چـته روسيا (يهكـتي شوره وي) لهوـ يهكـك له بـيرمه نده ئه ده بيه كان

پرسیار ټکی ئا ټاښته دهکات و ټه ټه ټوه فکرتان ناو... سه نعتان ناو... ناتانهو ټخو ټننهو... څره هه مووتان شاعیرن، لهکات ټکدا به زمانې څټان ټه خو ټننهو، ټ چي ناتانهو ټت بهرووي جيهاندا بکر ټنهو...!؟

له ټه نجامي باسکردنې ټه و کفت ټگ ټه يې خه زنه دار له چاو ټکه و تنه کانيدا له هه فتاکان، حکومه ټي ټه وسای ټراق ټواني سود لهو ټا ټاښته مه عريفیه وه ربگر ټت و بیکاته ټه ټه ټه يه کی نیشتماني و زه مالې خو ټندنې ټه دهیان و سه دان خو ټندکاری څي له ز ټر ټک لهو ټاتاني ټه وروپا و روسيا و... هتد، وه ربگر و بيان ټر ټه دهره وه ټه دوو مه به ست، کرانه وه ي به رووي جيهان و ههروه ها ټه گه يان دنې کادري زانستی، له وانه ش گرنگتر فربووني زمان، پاشان بهو هه يه وه توانيان گه شه به فیکري ناسي ټنالیستی عه ره بي څي يان بدن لهو چوارچ ټه يه دا، به ټام کورد نه ټتواني ټه و دهر فته به ټز ټه وه و ټي وشيار ټه نه له را بووردو نه له ټستا، لهکات ټکدا پرسياره که ټا ټاښته کراو بوو ټه کورد...!

ټه يه ټه وه ي مه به ستمانه، گرنگيدانه به وه رگ ټټاني ټه چه وانه له باز نه يه کی نیشتماني دوور له شه خسه نه و کروي پاوانخواز، نمونه ي ټه و ټر ټزانه ي له ز ټر ټک له و ټاتاني دونيا کاری له سر ټه کر و ټاست ټکی باشيان ټه يوه، نمونه ي ناو هندی ټه نمائی نه ته وه يي، که توانيو يانه ته به ني ټر ټه يه ک بکن به ناوي (مشروع مطاع الصفدي للينابيع) به هاوکاری گروپ ټک له ر ټشبيراني عه ره ب (جرج ټه بي ساچ و د. که مال ټه سته فان و د. به دره دين عرودکی)، ته نانه ت لگ ي سر کت ټه کانيشيان له جيهاندا ناسراوه.

کاریکا تر له ر ټز نامه گه ري گا ټته جا ټدا ... هه ندر ټن څ ټشناو

ټز نامه ي گا ټته جا ټه و ټه اوکراوه خولا وانه يه که جره ها با به تي جياواز له هه موو بواره کاني ټياندا چاره سر دهکات، ته نيا له لايه ن کيشه وه جياوازي هه يه له گه ټه ټز نامه گه ري گشتگيردا، ټه ویش ټه وه يه که به رده وام له چاره سرکردنې با به ته کانيدا ستايلی گا ټته جا ټي به کار د ټن ټت، له وانه يه پله وپايه ي يه کم ټيدا ټه

با به ته ئه ده بیه کانی وه کو چیرێك و هه نراوه بێت، له جیاتى با به ته
 هه وایه کانی وه کو هه وای و راپێرت و رپێرتاج، به داخه وه له وای ته
 عه ره بیه کاندایه بیه شن له م جێره رێژنامه گهریه، سه ره ای ئه وه ی که
 سه ره تای سه ده ی بیسته م هه تا سا نانی په نجا کان و شهسته کانی ش بوونیان
 هه بووه، له م رێژنامه نه ش بێ نمونه رێژنامه ی (الکشکول) له میسر و
 رێژنامه ی (المضحک المبکی) له سوریا، به نام ئاستا ده توانین له نێو
 ناو نیشانه کاندایه چه ن دین رێژنامه ی کات به سه ربردن بپینهنه وه، که
 ستایلی به پێکه نین هه نان به کاردێنن نه ک گاته جایی، و به شوه یه کی
 بنه هتێ پشت به نوکته و ئه ده بی کات به سه ربردن وه کو وشه
 یه کتر بیه کان و شتی دیکه ده به ستن، هه تا کاریکاتێریش له م جێره
 رێژنامه گهریانه دا و اباو هه که له رێژنامه بیانی هه و شوه کان
 ده گوازه وه، بیه ناتوانێت ئه م جێره رێژنامه گهریه به
 رێژنامه گهری گاته جایی دا بنرێن، چونکه خایه بنه هتێ له
 رێژنامه گهری گاته جایی ره خه گرته، ئه م خایه ش له رێژنامه گهری کات
 به سه ربردن وونه و بوونی نه یه.

و اباو هه که کاریکاتێر له رێژنامه گهری گاته جایی دا پله و پایه کی
 بنه هتێ هه بێت، و له گه ئه ده بی گاته جایی دا تای یه که م و دووه می
 ته رازووه که پێکدێنن، بیه کاریکاتێر پێویستی به رێژنامه گهری
 گاته جایی هه یه بێ دزینه وه ی هه ناسه ده رێکی پێویست، له کاتێکدا
 ئه گه رێژنامه گهری گشتگیر بیه وێت زنده یی بکات ده توانێت ده
 کاریکاتێر بیاوبکاته وه، ئه وای رێژنامه گهری گاته جایی ئه گه ر بیه وێت
 که م هوی بکات ده توانێت بیست کاریکاتێر بیاوبکاته وه، بیه
 پێمانوایه که رێژنامه گهری گاته جایی رێژنامه گهری ده گه یه وێت له
 به ره و پێشبردنی کاریکاتێر، و رێخه شکردن بیه به ره نوپیه کان و هه ل
 ره خساندن بپیان، و کردنه وه ی ده رگای کێبێکی هونه ری له نێوان
 ژماره یه کی زێر له خاوه ن به ره کان، چونکه توانای له خه گرته ی
 ژماره یه کی زێر له نیگاره کاریکاتێریه کانی هه یه له سه ر رووپه ی
 لایه هه کانی دا.

گاته جایی له رێژنامه گهری گاته جایی دا له ناوه که یه وه ده ست
 پێکه کات، هه ر له کاتی هه بێژاردنی ناوی رێژنامه که، ده بێت ره چاوی
 ئه وه بکێت کاتێک خوه نه ر چاوی به ناوی رێژنامه یان گه قاره که
 ده که وێت یه که سه ر بزانه یه که ئه م گه قاره گاته جایی ه، ئه مه ش
 به دیده که یه له زێریه ی رێژنامه گاته جایی هکان له وای ته
 عه ره بیه کاندایه له نێو ناو نیشانه کاندایه ئه م ناوانه مان به رچاو
 ده که وێت وه کو (الطبل) و (المزمار) و (الحمارة) و (الخازوق) و
 (الثعبان) و ئه وانی تر له و ناوانه ی که ئاماژه ن بیه ناوه یه کی
 بیاوکه راوه کان، هه ر که خوه نه ر چاوی به ناویه کی وه کو (الخازوق)

ده که وٚت، یه کسر ده زانٚت که گٚ قاره که سروشتٚکی گٚ ته جاٚ انه ی هه یه، بهٚام ئه گهر ناو نیشانه که له ناو نیشانه کلاسیکه کان بٚت وه کو (الخبار) و (النهار) و (مساء الخير) و (الرأیة) و (الوطن) و ناوه کانی تر، ئه وا خوٚنهر قهت ئه وه ناخه مٚٚنٚت که گٚ قاره که سروشتٚکی گٚ ته جاٚ انه ی هه بٚت.

رټنامه گهري گا ټه جا ټ له هر و ټا ټ کدا به گرن گترين ج ره
رټنامه کاني ټو و ټا ته ټ داده نر ټ، چونکه سروشت ټ کي ره خنه گرانه ي
هيه له هه موو بابه ته کانيدا، که و ا ب ټ له ټامرازه گرن گه کاني
ټامازهدان به هه و که موکو ي و شهرمه زاريه ټ کاني، ده توانين
ب ټ ټ ټ ټ که رټنامه گهري گا ټه جا ټ ټاو ټ نه ي ک ټ مه ټ گايه، له کا ټ کدا که
رټنامه گهري گشت گير به ش ټ وه يه کي بنه ټ ه تي خ ي ته رخان کردووه ب
بابه ته هه و ا ټ يه کان و ټو ټ ټينه وه د ټ کاره کان (جيديه کان)، و
رټنامه گهري پسپ ټ ريش ب ټ چاره سه رکړدني لايه نه کاني چالا کي مر ټ فايه تي،
ټه و ا رټنامه گهري گا ټه جا ټ ي تيشک ده خاته سر ټو نه خ ټ شيانه ي که
ک ټ مه ټ گايه ک پ ټ وه يان ده نا ټ ټ ټ، که و ا ي ل ټ ده کات وه ک ټو گونده
و ا ب ټ که دکت ټ ري ټ ټ دانيه، ستاي لي کار کړدني رټنامه گهري
گا ټه جا ټ يش جيا يه له گه ټ ستاي لي کار کړدني رټنامه کاني دیکه وه ټ،
و ا با وه که ده سته ي نوو سه ران يش له رټنامه ي گا ټه جا ټ دا له دوو
ده سته پ ټ ک ب ټ يه ک ټ کيان ده سته يه ک له نوو سه ران و ټو ي دیکه يان
ده سته يه ک له کاري کا ټ ټ ريستان، له رټنامه گهريه کاني دیکه به ش و
ل ق ي جيا واز و په يامن ټ ر و نوو سين گه ي ناوچه جيا واز ه کان و ټو شته
پ ټ وي ستيانه ي دیکه ش هه ن، ه ي ټو جيا واز يه ش ټو خه س ټه ته
هه و ا ټ گه يان د نه يه ټ که رټنامه گهري گشت گير هيه تي، که چي
رټنامه گهري گا ټه جا ټ پشت به هه و ا ټ نابه ست ټ وه کو ره گه ز ټ کي گرن گ
له کار کړدني دا، ب ټ يه ټو ستاي ل ټ کي جيا وازي هيه له کار کړدندا.

سه بارهت به کاریکا تـر زـربـه ی رـژنـامـه گـا تـه جـاره کـان کـه هـره زـر یـان
و هـکـو گـفـاری هـه فـتـانـه یـان مـانگـانـه دـه رـده چـن، لـه بـه رگـی یـه کـه مـیـان
کاریکا تـر کـی گـه و رـه، و لـه بـه رگـی دـوا و هـش چـه نـد کاریکا تـر کـی سـه بارهت
بـه یـه کـ بابـهت یـان هـه مـان کاریکا تـر یـسـت یـان لـه ژـر نا و نـیـشـان کـی
د یـا ر یـکـرا و بـا و دـه کـه نـه و هـ، لـه لـا پـه هـکـانـی نا و هـ و هـش چـه نـد یـن کاریکا تـر ی
سـه ر بـه خـی جـیا و از و لـه ژـر نا و نـیـشـان ی جـیا و از هـ و هـ، و چـه نـد یـن
کاریکا تـر ی ها و شـان لـه گـه کـا ر ه ئـه دـه بـیـه گـا تـه جـا هـکـانـدا
بـا و دـه کـه نـه و هـ، کـه زـر جـا ر ئـه و نو و سـه ر ه گـا تـه جـا هـ لـه گـه
کاریکا تـر ی سـت کـی ر کـد ه کـه و ن بـا کـشـان ی کاریکا تـر کـی کـه هـه مـا هـ نـگ بـت
لـه گـه بابـهت هـکـه، زـربـه ی ئـه و رـژنـامـانـه ش گـفـشـه یـه کـ یـان چـه نـد
گـفـشـه یـه کـیـان هـه یـه بـا کاریکا تـر (پـر تـر تـی) ی کـه سـا یـه تـیـه کـمـه لـا یـه تـی و

سیاسی و هونهری و وهرزشییه دیاره‌کان، ناو‌نیشانی ئه‌و گ‌شه ج‌گیره‌ش وه‌کو (میوانی ژماره) یان (که‌سایه‌تی هه‌فته) یان (ئه‌مه بناسن ...)

یان ناو‌نیشانی گونجاوی هاوش‌وهی ده‌ب‌ت.

له‌کاره ئه‌ر‌ئیه‌کانی ر‌ژنامه گا‌ته‌جاره‌کان ئه‌وه‌یه کاری کاریکا‌ت‌ریستان پ‌شک‌ه‌ش به‌خو‌ئهر ده‌که‌ن، کاریکا‌ت‌ریستانیش به‌خو‌ئهر ده‌ناس‌نن، له‌ز‌ربه‌ی ئه‌م ر‌ژنامانه‌و اباو‌ه گ‌شه‌یه‌کی به‌رده‌وام هه‌ب‌ت، که‌چه‌ند کاریکا‌ت‌ر‌کی هونهرمه‌ند‌کی دیاریکراوی ت‌دا ب‌او‌ب‌کر‌ته‌وه، ب‌ناساندنی ئه‌م هونهرمه‌نده، به‌م ش‌وه‌یه‌ش ده‌بنه ج‌ه‌ه‌ناسه‌یه‌ک ب‌هونهرمه‌ندان که‌ل‌یان‌ه‌وه خو‌ئهر بیا‌نبینن، له‌همان کات‌دا ز‌ری کاریکا‌ت‌ر ر‌گرنا‌بن له‌به‌رده‌م باب‌ه‌ته‌کانی تردا، هه‌روه‌ک له‌ر‌ژنامه‌گیری گشت‌گیر و پس‌پ‌ردا، ر‌ژنامه‌گیری گا‌ته‌جا نیشتمانی دایکی کاریکا‌ت‌ره، ب‌یه‌توانای له‌خ‌گرتنی ژماره‌یه‌کی ز‌ری کاریکا‌ت‌ری هه‌یه، به‌کو پ‌ویستیشی پ‌یان‌ه، کات‌ک که‌گ‌فاره گا‌ته‌جا‌ه‌کان کاری هونهرمه‌نده به‌ناوبانگه‌کان به‌خو‌ئهر ده‌ناس‌نن، له‌به‌ر هم‌مان ه‌ه‌هونهرمه‌نده تازه پ‌گ‌ه‌یش‌تو‌وه‌کانیش به‌خو‌ئهران ده‌ناس‌نن، به‌بوونی گ‌شه‌یه‌کی گونجاوی ج‌گیر ب‌ئه‌م باب‌ه‌ته له‌سه‌ر لاپه‌ه‌کانی گ‌فاره‌که‌دا، که‌کاری چه‌ند هونهرمه‌ند‌کی گه‌نج پ‌شک‌ه‌ش ده‌که‌ن، به‌مه‌ش هانی به‌هرمه‌ندان ده‌ده‌ن و به‌رده‌وام بواریان ب‌ده‌ه‌خس‌نن. تایه‌ته‌ندیش له‌ن‌و لاپه‌ه‌کانی ئه‌م ر‌ژنامانه‌دا له‌وانه‌یه وه‌کو ر‌ژنامه‌کانی تر‌کلاسیکیانه ب‌ت، له‌وانه‌یه به‌باب‌ه‌ته‌گرنگه‌کانی سیاست و ک‌مه‌گا و کات به‌سه‌ربردن ده‌ست پ‌ب‌که‌ن، له‌ده‌ست‌پ‌کی لاپه‌ه‌کانیدا به‌باب‌ه‌ته‌سیاسیه‌کان ده‌ست پ‌ب‌که‌ن، و دوا‌یی ب‌چه‌سه‌ر باب‌ه‌ته ک‌مه‌ایه‌تیه‌کان، دوا‌یی باب‌ه‌ته ئه‌ده‌بیه‌کان، له‌دوالاپه‌ه‌کانیشیدا باب‌ه‌ته‌کانی کات به‌سه‌ربردن و پ‌که‌نین ب‌ت. به‌م ش‌وه‌یه‌ش ر‌ژنامه‌گیری گا‌ته‌جا ر‌ژنامه‌گیری پ‌که‌نین‌یه، وه‌کو هه‌ند‌ک وای ت‌ده‌گه‌ن، پ‌که‌نین‌له‌م ر‌ژنامه‌گیریه‌دا مه‌به‌ست نیه به‌کو ئامرازه، ئه‌گه‌ر به‌م‌ژوو‌ی ر‌ژنامه‌گیریدا ب‌چینه‌وه له‌ز‌ربه‌ی و‌اتانی جیهاندا، ئه‌وه‌مان ب‌ده‌رده‌که‌وت که‌ر‌ژنامه‌گیری گا‌ته‌جا له‌هموو ج‌ه‌ه‌کانی تری ر‌ژنامه‌گیری د‌کار (جدی) تره، ز‌رت‌ترین ر‌ژنامه‌ن که‌دوو‌چاری سزا و پ‌ب‌ژاردن و داخستن ده‌بنه‌وه، ز‌رت‌ترینان که‌دوو‌چاری پ‌ک‌دادان ده‌بنه‌وه له‌گه‌چاود‌ریدا، و ز‌رت‌ترینان که‌دوو‌چاری چه‌وسانه‌وه و پ‌وه‌تلانه‌وه‌ی چاود‌ری ده‌بنه‌وه، ب‌یه‌یه‌ه‌یه‌که‌ واب‌زانین ر‌ژنامه‌گیری گا‌ته‌جار خاوه‌ن پ‌له‌وپایه‌کی لاوه‌کیه، کات‌ک که‌له‌لایه‌نی ج‌به‌ج‌کردنیشدا ز‌ر ئا‌ز‌تره له‌ر‌ژنامه‌گیریه‌کانی تره‌وه، باب‌ه‌ته‌کانی به‌نرخ‌تر و به‌ها‌دار‌ترن، چونکه‌ز‌ربه‌ی باب‌ه‌ته‌کانی ده‌چه‌خانه‌ی ئه‌فراندنه‌وه له‌کاریکا‌ت‌ر و چیر‌ک و شیعره‌وه، ته‌نانه‌ت

ههواکی خیش پووستی به کارزانیه کی زرتتر ههیه، له دا شتنی
ههواکی ئاسایی.

په کاکه و کورد به وو نه کی استه قینه له پناو مره قایه تیدا ... نویسنی: بیریار دونیا ناس

[به خوندنه وی ئه به با به ته کلکی ئه به بکه ...](#)

تورکیای ئهردگانی گه بزی شهیدانی کوردمان دهکات ... رهزا شوان

تورکیا رهگه زیه رستیرین و فاشستیرین و دهنده ترین دهوه ته له
جیهاندا، تا سه ئه سقان ده ژمنی سه رسته ختی کوردن، هه رگیز چاویان به
بوونی کورد دا هه نه نایات.. تا ئه مه شه دانیان به ناسنامه ی نه ته وه یی
کوردا نه ناوه.. ئهردگانی دیکتاوور که زه به بیر به گه نتر و
رهگه زیه رستر و دهنده تر له ئه تاتورکی گه به گه.. چه ند جار که
دووباره ی کرد وه، که له تورکیادا: یه نه ته وه و یه که زمان و یه که
ئا هه یه. واته هه یه راست و چه بیان به سه بوونی نه ته وه و زمان
و ئه ها کانی نه ته وه کانی تر دا که شاون. ئه شکرایه که مه به سته سه ره کی
و تایبه تیان له ئه ئاید له ژیه به گه نه یان، نه ته وه ی کوردمان و
زمانی کوردمان و ئه های کوردمان، به مه بیر و ئاید له ژیه به گه نه

و رڼگه زېږېستۍ شيان، نه وېکانيان گڼل شوي او پورې وړې کړدوون و ډکېن. تا له مندايي وېرقيان له کورد بڼت.

پارتي ناداد و ناگه شپې پېداني ژرديگان، بې همووشو يېک ډښنايي تي کورد ډکېن و ژهه ي رقي رڼ شيان بې کورد ډډډډډډ. تنانتي واز له شهيدان و مردوواني کوردیش ناهېن. بې ياري قهده غېردني ژو شيان دا، که نابې بې نووسيني کوردی لاتيني له سېر کيلکاني گډوډکاني شهيدان و مردوواني کورد بنووسړن. نابېت ژو پيتې کوريانې که له زماني کوريدا هېن و له تورکيدا نين، بې کاريان بهېن. نابېت له سېر که له کاني گډوډکاني شهيدان و مردوواني کورد، بې کوردی بنووسړن و نابېت هيچ نازناوېکي کوردیش بې مردوو کانيان له سېر که له کاني گډوډکاني بنووسړن. ډېبېت تنيا ژو ناوانې بنووسړن، که له رڼگه زنامې تورکيې کانياندا نووسراون.

سېرکړدايي تي هېرکاني (جې ندرما) له شارچکې (سيلوان) ي سېر بې شاري نامد له باکووري کوردستاندا، پېيو نديان کړدوون بې خاوان و بې که سوکاري شهيدان و مردوو نه ژراو کاني کورد له شارچکې دا. ژو شهيدانېش له لايېن سوپا و ميتي زې و پېليسي تورکياو، بې ناوا شهيد کړاون. بانگيان کړدوون بې دايرې پېليسي سيلوان و فرمانيان پېکړدوون. که له کاني گډوډکاني مردوو کانيان بې ووخېن و بې که ملي تر بيان گډېن، نابېت هيچ پيتېکي کوردی که له زماني تورکيدا نيې بې کار بهېن. ناشېت هيچ نازناوېکي کوردی له سېر که له کاني گډوډکاني بنووسړن. تنيا ژو ناوانې بنووسړن، که له رڼگه زنامې کانياندا نووسراون. ژمې فېرمانې و ډېبېت جېبې جېيان بکېن.

بې شېکي زېري خاوان و که سوکاري مردوو بانگکړاوېکان، ژمې بې يارې شهېنېانېان رېتکړدو. هېر له ناو دايرې پېليسي سيلواندا، جې ندرمې ډنډېکان که وتنې له دان و ژېشکې نجېداني ژو و خېزانانې و هېرکې شې زينداني کړدنيان له کړدوون. مېرکې تي چې نډ رېژکي که ميان بې ديارې کړدوون. که ډېبېت ژو که له گډوډکانيان بېشکېن و وېنې کيلې شکاوې کانيشيان بې بهېن. تا ډنيانېن که شکاندوويان. هېرکې شې ژو شيان له کړدن، گېر نېيان شکېن. ژوا ژمې ژو کيلانې ډېشکېنن و گډوډکانيشيان له بڼو هېرکې ډېتکېنن و تېرمې مردوو کانيشيان که س نازانېت که له کوډا فېرمان دېين.

نامېردی و بېرکړدن بې گډوډکي مردووان، له تورکيدا نه بېت، له هيچ وېا تېکي تري جيهاندا بېر ووشي وا نه کړاو. ژمې پېچېوانې هېموو ياسا و رېسا و رېوشتېکې.

پېشتريش رېژمې تورکيا، بې ياري ژو وېي ډېرکړدو، که هېموو نووسينېکي هېوسراو (لافيته) بې زماني کوردی قهده غېي. ناشېت

هیچ خولک به فربوونی زمانی کوردی بکریتوو.. له تورکیادا، له زمانی تورکی زیاتر، به فرمی به به کاره نانی هیچ زمانی تر نادرته. ئه مه شه کی تاز نیه له تورکیادا له ئه تاترکی ره گه زپه رستی به به گه وه، تا ده گاته ئه ده گانی ره گه زپه رست و سه مکار، زمانی کوردی قده غه کراو.. تا ئه مه شه خو نندن و به کوردی نووسین له تورکیادا به تاوان داده نرته.

له سا ی (۱۹۹۱) دا، ژنه سیاسه تم دار و ته که شه ر و قاره مانی کوردمان (له یلا زانا) که له سا ی (۱۹۶۱) له شار چکه ی (سیلوان) ی سه ر به شاری (ئام د) له دایک بوو. یه که مین ئافره تی په ره له مانتاری کورده له په ره له مانی تورکیا، خه شه شه په ره له مانتاری کورد (سه لیم ساداک، ئه رهان ده غان، خه تیب دیجله، زوبه ره ئایدا، به شار کا باش) له ره وه سه می سو ندهواردنی په ره له مانی تورکیادا، له یلا زانا یه که م که سه بوو که به زمانی کوردی سو نده په ره له مانی خو ارد. ها وه په ره له مانتار کانی شه به دوا ئه ودا ئه وانی شه به کوردی سو ندهیان خو ارد.. له یلا له شه وه ه ره سه ره نگه کانی ئا ی کورده ستانی شه ناوچه وان به سه ته کی به ناوچه وانی وه به سه ته.. به مه شه عره شه تورکیا هه ژاند و بوو به سه مبوله کی سیاسی و به هه مایه کی نه مری ئازی و ده لری و بوهری ژانی کوردمان.

تورکیا ئه م سو ندهواردنه له یلا زانا و ها وه کانی به زمانی کوردی، به نایاسایی و به تاوان دا.. له یلا زانا و سه لیم ساداک ه ره یه که یان به پانه سه زیندانی سزادران، دوا ئه وه که به ما وه ده سه له زینداندا مان وه.. له سه ره فشاری په ره له مانی ئه وروپی، تورکیا ناچاربوو که له یلا زانا و ها وه که ئه ئازاد بکه ن.

عه لی باباجان سه ره کی (پارته دیموکراسی و په شه که وتن) که کورته کراو که ی (دیفا) یه، به زمانی تورکی به واتای (چار سه ره) ده ته.. له یه که مین وتاریدا، له یه که مین که نگره ی را گه یاندنی دامه زرانده ی پارتیه که یدا، وتی: ده به ته ده ستوور هه موار بکریتوو و به به گه ته ته.

باباجان وتی شه: که شه ی کورد به هه ی ده ستوور وه دروست بوو، که ته یدا گه له که له بوونی به به شه کراو.. وتی شه: ئه گه ره ئه م ما فه کانی گه لی کوردمان له ده ستووردا زامن کرد و به ما فه کانی خه یان به گه ن، ئیدی په که که شه نام نه ته.

باباجان توانجی له ئه ده گانی دیکتاته ره گرت و وتی: تورکیا شو نه ی دیکتاته ره ی ته نیه.

عه لی باباجان له باره ی ده زایه تیکردن و توندوتیژی نو اندن، به ره انه ره به زمانی کانی تر له تورکیادا، به راست و ره وا نازانن، جه خته له سه ره ئه وه کرد، که خو نندن و ره شنبری به زمانی جیاوازه کانی

نەتەو کانی تر لە تورکیادا، مافەکی مرڤایەتی بنەتی تیە و پەوێستییەکی پەرورددەییە.. پەوێستە دێستکاری دێستوور بکەرەت، تا هەموو هاوڵاتیان لە نەتەو کانی تر زمانی دایکیان بەکاربهێنن. عەلی باباجان: دیموکراتی دێت فاکتەری سەرەکی بێت، لە چارەسەکردنی کەشەی کورد. ئێو بەبێ نەتەو کانی، کە رەبە نەتەو کانی تر دێن، کە پابەند نەبن بە زمانی تورکیەو.. بە ئازادی زمانی رەسەنی خەیان بەکاربهێنن.

باباجان وتیشی: دانانمان بە مافەکانی کورد بە (پەکەکە) وەگرە نادەین، بەهێکو دان بە هەموو مافەکانیاندا دێنەین. بەشەک لە سیاسەتمەدارانی باڵای تورک، پەیان وایە کە کەشەی کورد لە کەشەییکی ناوخەییەو بوو بە کەشەییکی ناوچەیی و نەودەوێتی.. بە لێشکرتاری و داپەڵسین و سەرکوتکردن و کوشتن و بێین و بێندکردن، چارەسەری کەشەی کورد ناکرەت.. بەهێکو لە رەبە دانووسان و گفتوگە و دانان بە مافە نەتەو کانی کورد دێت چارەسەکردن.

بە تورک بە مافی خەیی دێزانەت کە بە زمانی تورکی بخوێنە و بنووسە و بدوێت، ئێی بە ئێمەیی پەنجە ملیەن کورد کە خاوەنی زمانی تایبەتی خەمانین. مافی ئێو مان نەبێت، کە بە زمانی باو و پیرانمان، زمانی رەسەنی کوردیمان بخوێنن و بنووسن؟ ئێمە مافە بە ئێوانی تورک رەوایە و بە ئێمەیی کورد نا رەوایە. یا بانەکە و دوو هەوایە؟

بە کەمێنەییکی تورکمان لە شاری هەولێر و کەرکوکدا، بە زمانی تورکی و بە لاتینی تورکی دێخوێنن و دێنووسن و زانکەیان هەیی.. ئێی بە زیاتر لە (بێست و پەنج) ملیەن کورد لە باکووری کوردستاندا، نەک بەیان نییە کە بە زمانی کوردی بخوێنن و بنووسن، بەهێکو تەنانەت ئێو مافەشیان پەرەوا نابینن، کە لە خاکی کوردستاندا، نەک لە خاکی تورکیادا، لەسەر کەلەکانی گەلەکانی شەهیدان و مردوو کانیان، بە لاتینی کوردی ناو و نازناوی شەهیدەکان و مردوو کانیان بنووسن..؟!

ئێمە تاوانە قەزەوێن و نامەردییانە و نامەرڤانی تورکیا، نە یەکەمین تاوان و بێهۆشتیانە، نە دوا تاوانیشیان دێبێت.. تاوانی زەری لەمە نامەردیتریان دێرەق بە شەهیدان و مردووانی گەلی کوردمان ئێنجام داوین. بە نموونە:

زانا و مامەستای گەورە و بەناوبانگی کوردمان (سەعید نەورەسی: ۱۸۷۶-۱۹۶۰) کە بە (بەدیعوڵزەمان) ناسراو، کە لە ساڵی (۱۹۶۰) دا کەچی دوایی کرد، لە شاری مەردین لە باکووری کوردستان، بە خاکیان

سپارد.. ل دواى چوار مانگ ل ناستنى، ج ندرمى تورکيا هاتن و ق د غ کردنى ها توچوونيان ل شارى (ماردين) دا راگ ياند. ت ر م ک (س عید ن ور سی) يان، ل گ گ ک د ره نا و ب ف ک ي ک برديان.. ئ وسا و ئ ستاش ک س نازان ت چيان ل ت ر م ک ي کرد! ل ساى (۲۰۱۶) دا، ج ندرمى تورکى، ب ب يارى و زيرى ناوخى تورکيا، ت ر مى (۴۹) ش هيدى گ ريلاکانى کورديان، ل ناو گ گ ستانى (چياى باگ ن) ي نزيک شارى ماردين ل گ گ کانيان د ره نان.. ک س نازان ت ب کو برديانيان و چيان ل کردوون.

ئ مسايش، هر ب ب يارى و زيرى ناوخى ر ژ مى تورکيا، ل ناوچى (کارزان) ل باکوورى کوردستان، ج ندرمى کانى سو تان ئ رد گانى ئىسلامى ت ر مى (۲۶۷) گ ريلاي ش هيديان ل گ گ کانيان د رکرد و گ گ کانيان ت ک دان.. ب ئ وى ئاگادارى خا و نى ش هيد کان بک ن و.. ک سيش نازان ت ت ر مى کانيان ب کو بردن و چيان ل کردوون!

هر و زيرى ناوخى تورکيا، ب يارى ئ وى د رکردوون، ک س ر ج م گ گ ستان کانى ش هيدانى باکوورى کوردستان، ک ژمار يان (۱۴) گ گ ستان ه هر ه موويان ب ووخ ن و ت ر مى ش هيد کانيش ل گ گ کانياندا د ربک ن و بيان ب ن و ل شو ن کى ن زانراودا، خ يان د زانن چيان ل د ک ن.

ب دووريشى م زانن، ک و زيرى ناوخى ر ژ مى تورکيا، ئ و ب يار ش د ربکات، ک گ گى (م م و زين) يش، ک ل شارى (باي زيد) ل باکوورى کوردستان داي، ئ و گ گ ش ه ب ت ک ن.. چونک ه موو تاوان و ر فتار کى ناشيرينيان ل د و ش ت و..

ئ مان ي نام ردی و تاوان ق ز و ن کانى، س تان ئ رد گانى ديکتا ت ر و ن ژاد پ رستى س ر کى (ئىخوانولش ياتين) و س رکردى جاش ئىسلامي ب کر گيراو کانى سوريا و لي بيا و کوردستان.. ئ رد گانى دام ز ر ن رى داعشى تير ريست.. ئ مان ي تاوان کانى پارتى ناداد و ناگ ش پ دانى ئ رد گان. ئ مان ي ئ ازادى و يموکراتى و ر زگرتنى تورکيا ل م ف کانى م ر ف.. هر گيز ل و ن نام ردی و د قى و ر ق شى و ر گ ز پ رستى تورک ل جيهاندا ن بوو و ني.. م گ ر ت نها ش ف نى ع ر بى و ئاخوند کانى س دار، ل هاوش وى ئ رد گان و تورکيا ر گ ز پ رست دابن، ئ وانيش هاوپيلان و هاوتاوانن و هاو گ ز پ رستن، ئ وانيش تاوان کى ز ريان د ره ق ب گ لى کوردمان کردوون و د يک ن.. ه موو کا ت کيش ئ م داگيرک ران ي کوردستان پ ک و ب گ ل ک م ي ت گير و پيلانى ک م م کوژى کورديان دا شتوون و ج ب ج يان کردوون و تا ئ م ش هاوپيلانن ل دزى ب د سته نانى م ف کانى کوردمان.. سياس تى (پ رتک و ز ا ب) و

پیلانی کوشتنی کورد بے کوریان داښتوون.

ئېم تاوانه قېزېوانې تورکيا، بې ئېمې و بې دوښه ناگېرېښتوون. ئېمانه لې باباپير خوښېښت و داگيرکېر و نامردېکانې عوسمانيه کانيانېو، بې ميراتي بېيان ماونه تېو و بېونې بېشېک لې کولتووري بېگېنيان و لې بېښتېان. شانازيش بېم تاوانانېيانېو دېکېن. کورد دېښت: مردوو شېيتان دېستي لې هېدېگړت. بېام تورکياي نامرد دېستيان لې مردووي کورد هېدېگړتوون. مې بېستي رڅمې تورکيا لېم تاوانانې و کارې چې پېلېانېان. گې بزرکردنې شېهيدانې کوردمانې. بېښتېکړدن و سوکايې تي کردنې بې شېهيدان و بې مردووانې کوردمان. مې بېستيان نازاردانې دېرووني کورد. بېام لې هېمان کاتدا نامردې و دېندي و قېزېوانې خېيان دېردېځن. سوکايې تي و بېښتېکړې بې خېيان دېکېن. نامرديش هېر لې نامرد دېوښتېو. ئېم تاوانه قېزېوانېنيان دېچنې ناو تېماري ميژووي سېرتاپا رېش و قېزېوانې و بېگېنيان. مېژوويېک کې لې تاوان و تراژيدياي خوښېستن و دېندي و نامردې و دزې و تالانې و بېښتېيان بېرانيېر بې گېلاني نازاديخواز و مافخواز و ناستيخواز، هېچې تري تېدا نابينين. لې يېکېمين لاپېښې مېژووي تورکياو تا دوايېمين لاپېښېيان، هېچ خېسېتېکې جوان و چاکې و پياوېتي و مرېقايېتيان تېدا نين. تا بيانکېن بې منېت بېسېر گېلاني ترېو.

بې هېزاران هېزا تف و نېفرېتان لېبېت. ئېي داگيرکېراني نامرد و دېندې و نامرېق.

بې توندي سېرکېنې ئېم تاوانه قېزېوانېنيانې ئېردېگان و رڅمې رېگېزېرستېکې دېکېين. ئېو رېرېش بې دوور نازانين، کې تېختې وېرېگېښت و خې رڅمېکېشي رسوا و شېرمېزار و رووېش و سېرشې و چاوشې بېن و بېن بې پېندي زېمانې.

رېزا شوان

نېرويچ: ۲۶/ئېپريل/۲۰۲۰

ناخشی له پاش ناخشی... ئه ی که ی خشی دت؟ ... ئه حمه د کا مه ران

هه رکاتێک ناوی م...ف و م...فایه تی ده...نر...ت، راستهوخ له پای دا دوو دهسته واژه ی گرنگیش د...ته ئاراهه که ژیا نی م...فه کانی ت...دا به ند کراوه، ئه ویش خ...شیه کان و ناخ...شیه کانه، واته م...ف به در...ژایی ته مه نی که له سه ر ئه م گ...ی زه ویه دا ژیا ن به...ی ده کات، به رده وام له ده وری دوو باز نه دا ده خول...ته وه، که ئه ویش باز نه ی خ...شی و به خته وه ریه، له گه...باز نه ی ناخ...شی و نا ئارامیه، که چی ز...ر جار هه یه م...فان...ک به در...ژایی ته مه نیان ته نیا له باز نه ی خ...شی دا ده ژین هه تا وه کو ئه و کاته ی ما...ئاوایی ده که ن، ره نگه جار به جار...ک بکه ونه ناو باز نه یه کی بچووکی ناخ...شیه وه به...ام له ما وه یه کی که م له و باز نه یه د...نه ده ره وه وه ده گه...نه وه ب...باز نکه ی خ...یا ن که ئه ویش خ...شی و ئارامیه که یانه، له پا...ئه وه دا م...فان...کی ز...ر هه ن له سه ر ئه م گ...ی زه ویه دا به رده وام هه موو چرک ه سات...کیان له ناخ...شی و نا ئارامی دایه و له گه...چه ندین د...ه...اوک...دا، ئه گه رچی ئه و م...فانه به در...ژایی ته مه نیان ته نیا له فرسه ت...کدا ده که نه باز نه ی خ...شی و به خته وه ریه وه، به...ام ئه و خ...شیه یان ب...هه تا هه تایه نا...ت و دوو باره ده گه...نه وه ب...باز نه ناخ...شه که ی ژیا نی خ...یا ن، که ئه مه ش ب...ته ه...کار...ک نه ه...شتنی داد په روهری له ن...وان م...فه کان دا.

سه باره ت به باز نه ی خ...شی و ناخ...شی دا ئه گه ر ب...ت و گه...ک به نموونه به...نینه وه که ئه ویش گه لی کورده، که به رده وام ئه م گه له له هه موو روویه کی سیاسی و ئا بووری و ک...مه...ایه تی دا به در...ژایی م...ژووی خ...یدا، که چی به رده وام خ...یا ن له ن...و باز نه ی ناخ...شی و نا ئارامی دا بینیه ته وه، هه رچه نده له ک...تایه کانی سا...ی 2019 گه لی کورد ئاواتی ئه وه ی خواست که ئیتر ک...تایی به سه رجهم ئه و ناخ...شیانه به...نر...ت که له سا...انی را بردوودا به سه ریا ن دا هات که ت...یدا مووچه کانیان پاشکه وت کرا و له لایه کی تره جه نگ رووی دا له گه...چه ندین فشاری دهروونی دیکه دا...، به...ام خه...کی هه موویان وتیا ن له پاش هه موو ناخ...شیه ک خ...شیه کی گه وره به...وه یه، به...ام ئیتر په نده ب...ئ...ستا باوی نه ماوه، چوونکه هه ر له سه ره تای سا...ی تازهی 2020 وه خه...کی ترسیان له هه...گیرسانی جه نگ...ک هه بوو له ن...وان ئه مریکا و ئ...ران دا به ه...ی سه ختی گرژیه کانیان دا، که چی جه نگه رووی نه دا، به...ام له پاش ئه وه دا، جیهان که وته ژ...ر فایر...س...کی کووشنده وه که به ناوی ک...فید 19 وه (ک...ر...نا) که به هه زاران خه...کی کووشت، هه...به ته هه...می

کوردستانیش بێ بهش نه بووه لهم فایر سه کووشندهیه به ان ئهوهی جگای دڤخشیه که نهیتوانی بهش وهیهکی فراوان بڤاوبڤتهوه به ناو خهکی ههرمی کوردستان دا، بهام ئهمهش بووه گهورهترین ناخشی بێ جیهان و بهتایبهتیش بێ گهلی کورد که له چاوهوانی ساڤکی خشی و ئارامی دابوون بهام پڤچهوانهکی بوو، جیاوازتر له لهم فایر سه دابهزینی نهوتیش بێ خهکی ههرمی کوردستان دووباره مهترسیدارترین ناخشیه که ئهمهش ده بڤته دواکهوتن و بێ چاره نووس کردنی مووچهی خهکی ههرمی کوردستان دا، له لایهکی دیکه وه ههرمی کوردستان خاوهن حکومهتکی چاکساز و دادپهروه ر نیه ههتاوه کو ئستا که بڤت و بهڤنی نهفهوتانی مووچه بدات به هاوڤاتیهکانی خشی لهم بارودخه ههستیاره دا، ئیتر ئهمانه چه ندین ناخشی دیکه ... بهام ئهوهی که لڤره دا جگای تڤبینیه ئهوهیه که دووباره گهلی کورد ئاوات دهخوازڤت که ساڤی 2021 بڤی ساڤکی پڤ له خشی و ئارامی دا بڤت و چیتر نهکهونه ناو بازنه ی ناخشیهکان دا، بڤیه ده بڤت له ئستاوه چاوهڤی ساڤکی تر دا بکهین بێ ئهوهی بزاین که جارکی تر دهکهوینه ناو بازنهیهکی قولتری ناخشی، یاخود به پڤچهوانه وه دهکهوینه نڤو بانهیهکی پڤاو پڤ له خشی و ئارامی دا که ههرگیز له و بازنهیه ده رناچین.

کڤ باری کوردستان راست دهکا تهوه؟ ... عیماد عهلی

ئهم باری کوردستان وا لاربڤتهوه، که به ههمان شڤه ی ئه و بهردهیه نهزانڤک فڤڤی دابڤته نڤو گڤمڤکهوه، به ههزار زانا نهتوانن ده ریکه ن، بهام ئه گهر ویستی راسته قینه و رڤژهیهک له دڤسڤزی بهتایبهتی له نڤو گه نجاندا ما بڤت، ته نها به ئستا کو به خڤ داچونه وهی دروست و دوور له هه ندڤک به رژه وه ندی، ده کریت ههر هیچ نه بڤت تا ڤادهیهکی کهم له و کوڤمه رگیه رزگار بین، چڤن؟ یه کهم جار ده بڤت له وه دا یه کلا بین که بهم که رهسته و عه قڤانه ی نزیکه ی سی ساڤه کوردستان به رڤوه ده بن هیچ ئاسڤیهکی قوتار بون لهم وه زعه نابینرڤت، که وا بڤت پرسیاره گرنگه که ئه وه یه، ئه ی چڤن ده بڤت؟ بێ زانینی ئه وهش ده بڤت له وه یه کلا بیته وه که به کتوپڤ گڤا نکاری

روونادات و ده بټ هر هېچ نه بټ هم گنج و نه وه تازه يه خمی نه وه کانی داهاتوويان بټ ته گهر به ځيان بټ نوم د بوون له کهوتنه وه سر سکه يه بټ که شمه نده فهره کې زړر کيسه ئاساش بټ وات. ئه ي ئه مه چټن ده بټ؟
أ- له رووی سترا تيجيه تي دوورمه وداوه، ده بټ :

▪ هموو ئه و که سانه ي به گه وره و بچوک و حزب و بزوتنه وه و سرکردايه تي و بنکردايه تي له م ماوه يه له سر ساحه ي سياسي کټ مه يه تي بوون، به شداري کردني هموو چالاکيه کې سياسي ين به هر ناوټ که وه بټ ره تبکر نه وه (به ځ ميشه وه نه وه بوتر بټ ځي لټ دهرده کات، به ټکو ئه وه ي ته نها دټټ پټک ئاوي ده ستي ئه مانه ي خوار د بټ ته وه پرژي گه نده ي بهر که وتووه).

▪ نه وه کانی ئه م سرده مه دابټ انټکي يه کلاکه ره وه له گه نه وه کانی پټ شودا بکه ن، وه کو چټن له بواري ته کنټلټ جی و ئه ليکتر نيدا بازی گه وره يان داوه و هېچيان له نه وه کانی پټ ش ځيان ناچټ، بټ ئه وه ي به ځيان هه نگاو بنټن.

▪ ټټ خراوي مه ده ني و سياسي نوټ و سرده مانه به و شټ وه يه ي که بټ ځيان پټ بزنان رأسته و ميکانزيمي گونجاو له گه بيرکردنه وه ي ځيادا هات بټ ته وه کاری گشتي پي رايي بکه ن، ئه ويش به ورد وزانستيانه ئه رکی دوور ونزکی ئه وانه .

▪ فيکر و فله سفه تا دټ به ره و کزبون ده چټت و زانست پټ گه ي به هټ ز ده بټ و ئايد يټ لټ جيا هر باوي نه ماوه، بټ يه به پشت به ستن به به رژه وه ندي باټ اي کټي گشتي خه ټک که زرينه ي هټ زار و نه دار و چينه چه وساوه که ن، به رنامه ي گټ نجاو به بيري ځيان ک ه من نايزانم، داټ يژن. به و شټ وه يه به هټ مني و له سر ځي ي و واقعيانه هه نگاوي يه که مي دابټ ان له گه نه وه ي کټ ندا به دروستي ده نټن و ده توانن ځيان له سلبيا ته کانه ي ځي شيانيش دابټن و سرکردايه تي واقيعي له کټي زانی نټو منداټ دانی واقيعي تازه ي کټ مه ټگا دروست بټت، ئه گينا هزار و يه کټ ناټ ازی و خه ټکي کټ ني پاک و بټ گهر د و زاهيد و ده ست وده م پاک و به توانا هه بن و ئټ ستا ناټ هزايه تيش ده رووټ ين، هه مان عه قټ يه تي ئه مانه يان هه يه و ته گهر به ځي شيان هه وټ بدن ناتوانن له سيفه ت وعه قټ و فکر و فله سفه و ره فتاري ئه مانه ده ربچن.

ب- له رووی ته کتيکی و کاری ځي راي ئه مټ وه، ده بټت:

▪ کاری سره کيان هه وټي دابټ اني ځيټ اي ئه و رټ ره به يه کداچونه ي نه وه ي سرده م له گه کټ ندا بدن و کاریگه ري نه وه ي کټن له

عهقـیه تی ره فتاری خـیان لادهن و پهرشوبـاوی بکهن ، ئەمهش به :

1- تـهـنـها گـرـنگـیدـان به حـز و خـواست و بـیرکـردنـهـوـی نوـی خـیان.

2- بهـشـدارـی نهـکردنی هـیچ حـزب و لایهـنـك له هـیچ چـالاکیهـکیانـدا له هـەر روویهـکیهـ بـت.

3- هـهـوـی خـرـكـسـخـتنـهـوـی كـمـهـیـه تی و پـهـیـوهـنـدیـهـكـانیـان بهـپـیـیـكـهـوتـهـكـانی دـونیـای ئـینـتـهـرنـت .

4- خـپـارـزی له خـیا و تـمـوـحـی گـهـورـهـی خـیاـی نـائـاسـایی و تـهـمـاشـكـردن و تـرامـان له وـاقـیـعی كـوردـستـان و كـاركـردن بهـو پـیه .

5- تـهـنـها فـشارـی سـهـرـجـاده و چـالاکی جـراوجـری دـوور له نـیـازی حـزبـهـكـان بـكـرت و ئەوهـش وـردی و زـیرـهـکی و ژـیری دـهـوت.

6- نهـهـیشتنی سـوارـبـونی هـیچ حـزب و لایهـنـكـی ئەمـم بهـسـهـر شـهـپـوـی نـارهـزایـه تی و چـالاکی جـیاوـازی نهـوـی دـابـاو له وـاقـعی سـیـاسـی ئەمـم

7- له پـاش چـالاکی و درـوسـتبـونی پـهـیـوهـنـدیـه جـیاوـازـهـكـان ناوـکی درـوسـتبـونی سـهـرـكـردایـه تیـهـكـی نوـ، كهـوـاقـیـع فـهـرزی بـكـات، بـاشـتـرین عـهـقـ لهـدایـكـیـووی ژانی سـروشتی كـمـهـیـه گـهـ دـهـبـت

▪ قـهـیرـانـه ئـانـوسـاتـهـكـانی ئەمـم و هـانـدـهـرـكـی بـاشـه بـ مایـهـپـوچ بوونی ئەم سـهـرـكـردایـه تی و عـهـقـلیـهـتـه سـواوـهـی كهـوا كـوردـستـانی گـهـیـانـده ئەم حـاـهـ، بـیه به ئـاسـانی ئەـتـهـرنـاتـیـفی خـیان دـهـربـخـهـن و كـاری سـهـخت و بـ وچانی كـمـهـیـك چـالاكـوانی بهـتـوانـای گـهـنـج بهـدـوور له گـهـنـجـانی ناو حـزبـهـكـان زهـمـینهـی بـناغـهـدانـانی دـابـانی یهـكـجـارهـکی لهـنـوان عـهـقـیه تی كـن و نوـ دـهـبـت.

بـیه ، پـوـیـسته ئەوه دـووبـاره بـكهـینهـوه، كه تـاوـهـكو كـوردـستـان بـهـم پـكـهـاته و عـهـقـیهـتـه و بـهـم شـوـیهـ بـوات، هـهـلی دـهـربـازـبوون له هـیچ قـهـیرـانـك لهـبـهـردـهـمـدا نـابـت و ئەگـهـر له هـهـر جـارـكـیشـدا پـینهـوـپـه یهـك بـكـرت بهـام پـشـكـی قـهـیرـانـه یهـك لهـدوای یهـكـهـكـانی دـهـستی عـهـقـیه تی كـن بهـ بـریـسـكـهـدارـی دـهـمـنـتـهـوه، تـاوـهـكو لهـكـتـایـیدا دـهـگـهـرـیـنـهـوه ژـر دـهـستی داگـیرـكـهـرانی دـهـیان سـاـهـی مـیـلهـتـهـكـهـمان و بارودـخـی كـوردـستـان له خـراپـهـوه بـ خـراپـتر دـهـوات. بـیه ئـستا یهـكـهـم هـهـنـگاوی سـهـختی رـگـهـی دـوورـودـرژـی نهـوـی تـازـه و نهـوـهـكـانی داهاـتـوو بـنـرت، له چـاوـهـوانی و هـهـنـگاـو نهـنـان بـاشـتـره.

توندره و لکی ریزه کانی نازییهت ئه بلته چالا که وان لکی چالاک ... ئاماده کردنی: ئه حمده ره جهب

باتریک ئه سپلوند Patrik Asplund له تافی لاویدا به هلی گلانی ومیوزکی هاندرو وروژنهر چوو ناو ریکخراوه راستره وه نازییهکان وجولانه وهی ره گه زیهرستی به نام لره دا باسی ئه وه ئه کهین چلنچانی وازی له نازییهت ه ناو بیروباوهری گلراو بل به هه لگری بیروباوهری هاوکاری و یارمه تیدانی کهسانی تر.

باتریک ئه سپلوند ئه لیت: ئه توانم بللم بزوتنه وه کانی نازییهت له سوید به هلی گلانی و میوزیکه وه سه ری هه داو، له سه ره تادا هه ند کس له ئینگیلته را گلرانی ره گه زیهرستانه یان بل او کرده وه تیم لکی میوزیک به ناوی سکرودر Skrewdriver musik هه بوو، منیش لاو لکی هه رزه کار بووم گو لم له و جو ره گلرانیان ه ئه گرت و، هاوکات شه رم له گه کچهران ئه کرد.

کات لک هه رزه کار بووم و له شه قامه کانی ست لکه لم له گه براده ره کانم پیاسه مان ئه کردو گللمان له میوزیک و گلرانی هاندهر ئه گرت و له گه یه کترو له گه بیانییه کانی کچهر شه رمان ئه کرد و، که مه که مه باوهرم به و گلرانیان ه ناو په یوست بووم به بیروباوهری نازییهت و، بووم به یه کک له نازییهکان.

پلشتر له سا لانی نه وته کانی سه ده ی پلشو له ری میوزیک و گلرانی و ئاهه نگی هاندهر من و لاوانی تر ئه چووینه ناو جولانه وه کانی نازییهت به نام ئه مر نازییهکان وازیان له و شه وه هه ناوه و، به هلی راگه یانندن و فیسبووکه لاوان بل ریکخراوه کانیان رائه کشن.

له باره ی ئه وه ی بلچی لاوانی سوید ئه چنه ناو ریکخراوی نازییهکان باتریک ئه سپلوند ئه لیت: هه کاری سه ره کی ترسه و ئه مه ش به سه ر خلم هات کات لک لاو لکی هه رزه کار بووم و، له رووی کلمه اتیه وه له ده وروبه ری ستوکه لم ئه ژیام و، ناوچه که هه موو قلا بوو، باوکم به ریوه بهر بوو له ک میانیای تللیای سویدی و، په یوه ندیم له گه لاوانی بیانی نه بوو، به پچه وان ه وه هه رده م له گه کچهره کان شه رم ئه کردو، وامئه زانی هه رچی بیگانه یه ئاژاوه چین و حزیان له شه ره

وهه میسه شهرم له گه یان ئه کردو لـم ئه دان و لـیان ئه دام و ،
نـوانمان له رووی بیره وه ناکـکـ بوو بـیه له و باوه ردها بووم ترس و
شهرکردن به جـرـکـ له جـره کان هـکار بوون بـ ئه وهی لاوان په یوه ندی
به رـکـخراوه کانی نازییه ت بکهـن.

کاتـگ گهـوره بووم زیاتر له نیوهی هاوـرـکانـم له خهـکانـی وـاتـانی
تره و هیچ جیاوازییهـک له نـوان خهـکـدا نییه، مـرـقـ هـر مـرـقـه بهـم
کاتـک لاو بووم ئهـوهـم نهـئـزانی بهـکو وام ئهـزانی جیاوازی له نـوان
خهـکـه یه.

زـر شهرم ئه کردو جارـکیان بهـر چهـقـ کهـوتم و له ساـی 1992 ههـوـی
کوشتنم درا کاتـک یهـکـکـ ویستی به ئـتـومـبـلـلـمـبـدات، بهـی له پاش
شهرکردن له یانه یهـکـ کهـسـکـ بی ئـتـمـبـیلهـکـی کوژاند بووه وه و له
دهـروه چاوهرـی ئهـکردم بمگوژـت و، له نهـخـشـانه حهـزم له چارهـی
بیانییهـکان ئهـئـکردو ترس دایگرتبووم و، واملـهـهات رقم له ههـموو
شتـک بـت که په یه ندی به خهـکـی بیانییه وه ههـبـت. سیاست هیچ
په یوه ندیهـکی به وه نه بوو که چوومه ناو رـکـخراوه کانی نازیسم بـ
نموونه (10 ده ههـفتهـ دهـربارهـی رهـگهـزپهـرستیم نهـخویند بـ ئهـوهـی
بیم به رهـگهـزپهـرست) بهـم ئهـزموـنهـکم که تیا دا ژیاـم و ئهـوهـی
بهـسهرمهات وایـلـکردم بچمه ناو رـکـخراوی نازییهـکان.

ئهـتوانم بـمـرق و کینه و گـرانی هـکار بوون بیم به نازیست :
گـرانیـبـژ بووم و تیپـکـی گـرانیـم له ساـانی نهـوهـتهـکانی سهـدهـی
رابردوو دامهـزاندو گـرانییهـکان پاـیان به خهـکـه وه نا بهـرامبهـر
به بیانی و کـچـهـران رق ئهـستور بن و، ههـندیکیان له بهـرق و کینه
کهـوتنه ئهـنجامدانی تاوان و، له و کاتـانهـدا زـر کهـس له سوید کوژران
و زوربهـیان لاوان بوون و، ئهـوانهـی ههـستان به کوشتنیان گوـگـری
گـرانییهـکانم بوون.

چـن توانیم له و رق و کینه یه رزگارم بـت و، واز له له بیرى
رهـگهـزپهـرستی بـنـم پیشهـکی زـر نیگهـران و بهـداخم و، به هـوـ گـرانی و
دهـقهـکانی رقم بـاوـکرده وه و ههـستم کرد ئه وه منم پاـم به خهـکـه وه نا
تاوان ئهـنجام بدن و ئهـوهـش کارـکـی بـسوود بوو، ئهـو تاوانانهـی
ساـانی نهـوهـتهـکانی سهـدی را بـدوو بوونه هـکاری وازهـنـانـم له و
بیروباوهـره و دوورکهـوتهـوه له بزوتنه وه کانی راسیزم.

باتریـک ئهـت :خاوهـنی بیرورای توندوتیژی و نازیست توانیان هه یه
کهـسانی راراو سهـرلـشـواو بگرنهـخـ، ئهـگهـر کهـسـک سهـیری فلیمی
بهـگهـنامهـکان و رووداوهـکانی جیهان بکات بـی دهـرئهـکهـوـت
بزوتنه وه کانی راسیزم به ئاسانی خهـکیان دهـستهـتهـکهـوـت بـ نموونه
پـکـدادان و ههـپـژان له نـوان تایفه کانی ئیسلام (سووننی و شیعه)
هه یه و ههـروا له ئهـوروپا زـران له نـوان تایفه کانی کاسـلیـک و

پر تېستانه کان و خه کی تر هیه ته نانت له ست که م ز ر کهس له ز ر نه ته وه و تو ژه کان له یه کئدهن و ، ئهمی مر ف ز ر زیره کین ب ته ماشا کړدنی جیا وازییه کان و حوکم سه پاندنی پ شوخته و له ک تاییدا هه گیرساندنی شهر له ن وانماندا .

ئو دیمه نه سپی پسته کان وئو وروپییه کان ئه گر ته وه و ، ئه وانه خ یان به گر پ گ شه گیر کردو وه و ترسیان ل نشتو وه که بیگانه کان د ن و ده سته سهر هه موو شت ک ئه گرن و ، سپی پسته کان له گه ک اتدا له ناو ئه چن و ، چه ندین جار ترامپ ئامازه ی به وه داو وه و ، به کور تی راسیزم له سهر ترس دامه زراو ه .

ز ر جار ئه زانین ب خه ک روو له بزوتنه وه ی نازییه کان یان بزوتنه وه توندرو وه کان و ئاینییه کان ئه کات ، هه کار ی سهره کی هه سترکړدنی مر ف ه که ژیانی ب نرخه یان هه سترکړدنه به ت کشکان و ب توانی له د زینه وه ی ر گایه کی دیاریکراو له ژیاندا و ، به و ه یانه وه ئاین و جولانه وه ی نازیسم دهر ئه که ون هاوکات مر ف ئه ت ئ ستاکه خواستم ها ته دی و ئه توانم بژیم ، نازییه ت و توندرو وکان به ئاسانی ئه توانن خه کی ترسنو ک و سهر ل شو او ب خ یان راک کشن .

ئایا به دهر چوونی باتریک له ریزه کانی نازییه کان و وازه نان له بیرو باو هریان تووشی ک شه و گ چهل بو وه ؟ باتریک ئه ت : سا ی 1998 ی سده ی رابردو و له جولانه وه ی نازییه کان دهر چوم و ، هه ستمکړد ر گام ونکردو وه و ، من ناسراو و ناودار بووم و تیپ کی گه وره ی میوزیکم له سوید هه بوو : ر ژنامه ناسراو ه گه وره کان له سهریان نووسی و ، هاوکات له گه نازییه کان تووشی ههره شه ی کوشتن و چه ندین جار تووشی شهرو ئاژاو ه بووم وه و هه روا خ زانه کم دوو چاری ههره شه بوو وه و ، من ئاماده بووم ب ئو ههره شانه و ، ز ر که رت له گه ل نازییه کان تووشی شهر بووم .

کات ک م رمندا بووم ز ر جار تووشی شهر بووم و ، ز ر کار ی ب عه قلانیم ئه نجامدا ، له خه کم داو ه و ئه وانیش ل یانداوم و تووشی توندوتیژی بووم ته وه به م له هه موو شت ک خراپتر من له ر ی میوزیکه وه رق و کینهم ب او کردو وه ته وه و ، ئو رق له دی هه ندی کهس چه سپی و بوو هاندر ب ئه وه ی تاوان له دژی خه کی تر ئه نجام بدهن و ، به ب چوونی خ م ئه وه خراپترین کاره له ژیانمدا کردووم و ، له به رامبه ر ئو کارانه ش ئه وه بیست سا ه له گه ک مه ه و دامه زاو ه ی جیا جیا کان له پ ناو خ گونجاندن و پ که وه ژیان و به رنگاری تاوان کار ئه کم .

باتریک چی به کهسانی ب گانه که به لای توندوتیژی و بیر ی نازییه ت نریک ئه بنه وه یان ئه وانه ی هه ستی راسیزمانه یان به رامبه ر به کهسانی تر هیه ؟

ماوهی 15 سا له زړ پر ژه ب پا پشټی دهوړوبهري شار کار نه کم و، په کک لهو پر ژانه ناوی { فوتبلی شوانه یه } و، شوانی هینی و شهمه ده رگای سا هکانی (قاعه کان) ی وهرزش نه کینه وه ب یاری فوتبلی و، پر ژه که، پر ژه یه کی ئاسانه ب جبه ج کردن و، زیاتر له 70 سا (قاعه) له سهرانسری سويد کراوه ته وه و سهدان نه وجوان ولاو روو لهو سالانه نه کهن و، بزانه له هه موو سويد ژماره ی نه وانه ی ئواران یاری فوتبلی نه کهن چه نده؟

سالی رابردو ژماره یه کی زړ نه فغانی هاتن ب سويد ، شه پل کی گه وره ی کچهر بوون و، شهر له گروهه کم روویدا له نوان لاوانی دهوړوبهري ست که م و لاوانی نه فغان و، ککه مه گای سويدی له وه ت ناگهن چن نه وانه هه موویان بیگانه ن و یه کتر نه ناسن و هاتوونه ته ناو شارو شهر نه کهن.

دیاره ککه مه گای سويدی نازان ت خه ککی زړ له ناوچه و واتی جیهان هاتوون و هر یه له وانه خاوه نی کلتوری تایبه تی خه تی و جیهان پر له شهرو ئاژاوه و ، لرهش شهر له نوان لاوانی بیگانه و نه فغانه کان رووئدات و ئمه کار نه کهن ب نه هشتنی شهر.

راسیزم ته نه شت ک نیه سويدی بهرامبر بیانیه کان نه نجامی ئدات و، خه کی تریش دژ به یه کتر نهو کاره نه کهن ، ککه شهو شهر له هه موو جیهان هه یه ب نمونه له ئرله ندا له نوان کاس لک و پر تیستان ت ، جاروبار ناوه کان نه گدردین بهلام کرده وه ی راسیزم هر یه کهو خاوه ن یه شوناسنامه یه .

به پالی نه زمونی خم کهس ناتوان ت حوکم بدات له سهر کهس کی تر که نایناس ت و، کات ک مر ق خه که که نه ناس ت ئوکات نه زان ت هه موو خه ک وه ک یه کسانن و، نابیت حوکم له سهر خه ک به پالی باکگروندی ککه مه لایه تی یان رهنگی پستی ده موچاویان بدر ت و، خه کی خراپ خراپن و، خه کی باش باشن به ام ناتوان ت حوکم له سهر گه لک به ته و اووه تی بدر ت و، نهو جره حوکمه ده به نگییه و ، نه گهر یه کک بیر له وه بکاته وه نهو له هه موو کهس لک به پالی نه وه ی سهر به گروه پل یان ره گه ز کی دیاریکراوه باشته نه وه ب عه قی و ده به نگییه و هه موو خه ک له هر کو بن وه ک یه کن.

ب حزبی دیموکراته کانی سويد هه واداریان زړ نه ب ت ؟ پاتریک نه ت : لهم دوا ییه دا خه کی زړ هاتن ب سويدو شهرو پکدادان زړ بوون چونکه سیاسه تی سويد ب گونجاندنی کچهران له ککه مه گای سويدی چه وته و خراپه ، کات ک خه کی زړ هاتن ب سويد له زړ شو نی جیهان وه کس ما ب نمونه سويد ئاماده نه بوو پل شوازی لهو خه که بکات و له گه ککه مه گاکه ی بیانکونج نیت و، سويد دابه شیانیکرد به سهر ناوچه کانی دهره وه ی شارو، نهو ناوچانه

دهستكهوتيان نيه يان زځر كه مه ځ بايه خ به ئهوانه ي تازه ها توون بدات و، لځره وه راده ي پروه رده و فير كړدن دائه به زځ و، بارود ځي ئه و ناوچانه ئا ځځ ز ئه بځت و تاوانيش زځرترو، كځمه لځكي زځر له لاوان ههستان به ئه ئه نجامداني تاوان و، راگه يان دنده كان كهوتنه نووسين له سهر ئهوانه ي تازه ها توون و سويدييه كان ترسان وداوايان كړد كځچ رابگرن بځيه حزبى SD ناودهر ئه كات و، سويد بهر ورووي كځشه ي ځ كونجاندن ئه بځته وه و، كه سيش ناو ځځرت بهرامبهري بوه ستځت و، كه سيش نايه وځت بځځت كځشه يه و هه وځ بځ چاره سهر ي بدرځت حكومه تي سويد دهستي خستوه ته سهر گوځكاني بځ ئه وه ي هيج نه بيستځت و، له كاردانه وه ي ئه و بځ هه وځستيه ناوي حزبى ديموكراته كان به رده وامه له هه ځكشان.

حزبى SD (ديموكراته كانى سويد) له سهره تادا له لايه ن راسيزم و فاشيه كان دروستكرا و منيش له گه ځياندا بووم و، زانياري باشم هه يه له سهر ئه و كه سانه حزبه كيان دروستكرد.

به راي تو پاتريك ئايا حكومه ته كانى سويد له سياسه تي كونجاندن و تځكځاوكردنى كځچبه ران و كځمه ځگاي سويدي شكستيان هه ځناوه ځ ؟

به ځي سويدييه كان زيره كن له بهر زكړدنه وه ي كارتى زهر د وهك دادوه ره كان له كاتى وه رزشدا به رزي ئه كه نه وه به ځام زيره ك نين له ځ كونجاندن و، ئه و كه سانه له و بواردا قا ځيوون ئهوانه ن له دهر وه ها توونه ته ځ سويد و سويدييه كان نين و، هر ئهوانن رځگا بځ هاتنى خه ځكي تر ځځش ئه كهن، سويد بهرنامه ي گونجاندنى نيه ، بهرنامه يه كي نيشتمانى ، به ځي ئه وه مان نيه و، ئه وه ش گځلييه برځگرام ځكي له و شځويه مان نيه و لځره و كځشه كان سهر هه ځئده ن. سياسه تي په يروكراو له ئځستادا سياسه تځكي چه وته (ئځمه و ئهوان) سياسه تځكه خه ځك كځ ناكاته وه و زځر هه ځه يه و هه ندى كه س ئه ځځن بځ پشتگيري له جيمى نه كه ين، ئه و زيره كترين سياسيه له سويد، به ځځ جيمى زيره كه به ځام پشتگيري حزبه كى له وه ها تووه خه ځك هځلاك بووه و، به راي من هځكاري سهره كي ده نگان به ديموكراته سويدييه كان SD ترسه له ئه نجامداني تاوان و ئه وه ي له دهر وه ي شار رووئده ن له دزي و توندوتيزي و بځاوكړدنه وه ي ئه و هه وځانه له به شه كانى راگه ياندن و، ترس ئه خه نه دځي خه ځكه وه و هه مووي ئه خه نه ئه ستځي بيان ييه كان به بځ ئه وه ي چه خت له سهر بنبر كړدنى تاوان بكرځت وئهمه ش له سياسه تي دا به شكردنى خه ځكه بځ بځ سپي و ره ش يان سويدي و بځگانه .

باتريك له ئځستادا بځ يارمه تيداني لاوان چي ئه كات ؟

پاتريك ئه ځځت : پځشتر له پځځځه ي (Frysthus) له سويد كارم ئه كړدو، دوواچار له چه ند پځځځه يه ك په يوه ست به لاوان و بهرنگار بوونه وه ي راسيزم و، له (Frysthus - فريسته هاوس) له

پرژیهك به ناوی ئیکست (Exist) ئیشم کرد ، کارکردن له پناو ده‌رچوونی خه‌ك له بزوتنه‌وه‌کانی راستره‌وی توندوتیژی و نازییه‌ت و ئهم پرژیه‌یه زه‌ر گه‌وره بوو ، له‌پاشان له گه‌ پ‌رژیه‌ی فوتب‌ل‌ل کارم کردووه‌و چ‌ه‌ند پرژیه‌یه‌کی تر ب‌ به‌رنگ‌اربوونه‌وه‌ی توندوتیژی و راسیزم .

له‌مه‌ر دا له گه‌ دامه‌زراوه‌ی (Godspot) کار ئه‌که‌م و ، دامه‌زراوه‌که کار ب‌ گونجاندن له ناو وه‌رزش و چ‌ه‌ند پرژیه‌یکی تر تایبه‌ته به هه‌رزه‌کاران ولوان ، وا 20 سا‌ه من له‌گه‌ ئه‌و ج‌ره دامه‌زراوه‌و ر‌ک‌خ‌راوانه کار ئه‌که‌م وز‌ر به داخه‌وه‌م ب‌ رابووردووم و ئه‌مه‌و‌ت کار ب‌که‌م ئه‌و م‌ژووه ره‌شه‌ی خ‌م له‌ناو به‌رم ، ناب‌ت م‌ر‌ف ب‌ ئومید بیت و ، له ئ‌ستادا تاوان به‌ر‌ژیه‌ی 50% که‌میکردووه و ، ئ‌مه ئه‌توانین هاوک‌اری یه‌ک‌تر بین و‌پ‌که‌وه له ئ‌سته‌نگه‌کاندا ده‌ربازبین و ته‌نها ئه‌مه چ‌اره‌سه‌ره نه‌وه‌ك سنورداخستن و خه‌ك ده‌رکردن .

25/4/2020

موبار‌ک ... پ‌ش‌ک‌ نا‌ک‌ام

..... ز‌ر جار ک‌ د‌ز‌ک ل‌ق‌افا ئ‌گیر‌ و ناچار ئ‌کر‌ چ‌ی د‌زیو‌ بی‌گ‌ر‌ن‌ت‌و‌ ل‌ ترس و ش‌خ‌زان و خ‌پ‌رستی خ‌ی‌و‌ ن‌ک‌ ه‌ر ئ‌و‌ی ک‌ د‌زیو‌تی ب‌ک‌ چ‌ی ش‌تی گیرفانی خ‌یش‌تی ئ‌گ‌ن‌ت‌و‌ ب‌ سا‌ح‌بی ش‌ت‌ د‌زراو‌کان ، ئ‌م‌ م‌ک‌ ئ‌و‌ حا‌ت‌ی‌ ک‌ ئ‌م‌ د‌س‌ت‌اتی ب‌ن‌ما‌ ت‌ی ک‌ووتو‌ ، پ‌اش ئ‌و‌ی ج‌ن سا‌ک‌ ق‌ووتی خ‌کیان ل‌رف ل‌یا و ن‌وتیان ب‌تا‌ان برد و بوون ب‌ ی‌ک‌ک‌ ل‌ ب‌ن‌ما‌ مو‌تی ملیارد‌ر‌کان ناو‌چ‌ک‌ ، ن‌ پ‌اشوک‌وتی موو‌چ‌ و ن‌ ئ‌و‌ او و ئ‌وی‌ی کردیان فریایان ک‌وت و ئ‌ستا ل‌ ل‌واری ئ‌یفلاسی و‌ک‌ حکوم‌ت نزیک ب‌ون‌ت‌و‌ (ه‌رو‌ک‌ چ‌ن دو‌ن‌ ب‌ ب‌ غایان ئ‌ووت : پ‌و‌ی نی‌ .. موفلیس‌ !!) ئ‌م‌ ن‌ک‌ ب‌ش‌ ن‌وت‌ک‌ی ب‌غا ب‌کو ئ‌اماد‌ن ه‌ر‌چ‌ی ن‌وت‌ک‌ شک ئ‌ب‌ن‌ بی‌ن ب‌ " س‌م‌ " و ل‌م‌ودوا ن‌وت ، ب‌ن‌زین ، گاز ، گازی چ‌رخ ، د‌یز ، ن‌وتی پ‌ر‌م‌ز و ه‌ر‌چ‌یه‌کیان شک برد ب‌ م‌منونی ود‌ست گرتن ب‌سنگ‌و‌ ر‌وان‌ی ناو‌ندی ئ‌ک‌ن ئ‌م‌ش‌ ل‌ ج‌اک‌ و س‌غ‌تی و ه‌ست ب‌ ب‌ر پ‌رسیار‌ت‌یان ب‌رام‌ب‌ر ب‌ میل‌ل‌ت نی‌ ب‌کو ل‌ د‌وای چ‌ن سا‌ک‌ ل‌ پ‌ی‌و‌ کردنی سیاس‌ت‌کی مافیان‌ بو‌ ل‌ ه‌زارکردنی خ‌ک و د‌م‌ن‌کردنی خ‌یان

، دنا هەر ئو س چوار کسای بنما بوون له کابینای پشوو
بناو حکومت به به غایان ئاوارد له ناردنی نوت و هەر ئوم
به سببان له گه کرد و پشیمان ئوت : شه قنیه، مهزه به،
گه نه دژ به کورد و دبان له و و سف سوو و هه زار بار بو،
ته نانه جار کیه سهر کی بنما ووتی که مالکی ته یاری ئه ف/16
ئه که به ئو له کوردستان و بیر نه وتیه کانی ههرم بات !!
به نام ئستا که کار له کار ترازاو و هیچ پاساو کی ده ستوری و
یاسایان نه ماو و ناتوان در ژ به و سیاست ته سقت و په له
ساخته چته به ديسانو : السلام علیکم به غا ، ئو گهر و ئه
چووک ، ئو فرمان وو و ئه مورید ، ئو سه غی و ئه
موحتاج . تکایه مووچه ی فرمانبهرانمان به ئه ی هه تا ماوین
عه اقی سهر بکه ، چونکه ئه له قوماری " ئابووری سهر به خه "
ده انومان و خوا ئو بهر بهر ئوم به بو له ی تورکیا پار
کاته که ده ساتی هه ول بهر به ئوم به بو له ی تورکیا پار
شاراو کانی داهاتی نه وت به ئسانی ناگه نه ته و به حکومه تی
بنما تا به ته وای هه موو خزمه تگوزاریه کانی خه ی جه به نه کا
به تایبه تی ئو ی په یو نه دی به لبیان و هه رش کردن سهر
په شمهر گه کانی باکور و هه یه له قه ندیل و پاشه فزیه ی ملیار
ده لاره که ئه نام زایه کی سهر کی بنما و دابه زینه نرخی نه وت ئیتر
ده سات له "ساجی علی" نزه " نزه به ته و به تایبه تی که ق و
تو به یه خه که له کو به نایه و ده سات مه ترسی ئو ی له نه شه و که
ئه گه ره چاره سهر کی ئو و و زعه ی خه ی دروستی کرد و نه ده ز ته و
له وان به توقینه و یه کی جه ماوهری دروست به به مه ش کورسی
حکمه انیان ئه له قه ئو کاته نه نه وت نه گاز نه تورکیا نه
جاشه کانی لبیا فریایان ئه که و ته ، به یه زوو که و ته خه یان و
به خه وهری سهر کی به ناو ئه نجوم نه و زیرانه پشت شاهه ی سکا په و
بریاری ده کرد که رووی هه رچی به ریه نه وته کانه به غا
به رامبه ره ناردنی مووچه ی فرمانبهران نه بادا و له سه ریان
به که ته و که په شیمانی سفر هیچ به ده ست و ...

خه که زه هاواری کرد گو به یان له که س نه گرت ، که خه که له سلمانی له
نار زایه تیا جو نه سهر جاده سهر کی بنما ووتی : به به خه یان
ههر هه پنه !! ئو به غا نه بوو ئابووری سهر به خه ی له هه ول بهر
په یه و کرد ، خه ئو به غا نه بوو پاشه که ووتی مووچه ی داهه نا ، ئو
به غا نه بوو نه وتی هه رمی به تان بهر و به هه اج کردی دیاری به
تورکیا ، ئو به غا نه بوو به ههرم به موفلیس ، ئو به غا نه بوو
داهاتی گومرگ به شه ته و ، ئو به غا نه بوو پاری ئه مریکا و
حوله فا به شه ی داعیش به ته ته نکه ی باخه یی و و بازرگانی نه وتیش

لښکاري ددغه بکات ، څه ئې وې بڼه غا نې بوو هېرچي پارټيک بې بڼرنگاري کورونو هاتېدې هېرلم بختې قاسمې بنډماڼې و داوای څېر و څرخوازي و سددقه لښکاري بکات ، ئې وې بڼه غا نې بوو بې داهاتي هېرلم جاشي کوردي سر بنډماڼې و پېروږدېکراوي تورکيا بنډرېدې لېبيا ، ئې وې بڼه غا نې کډ دېرماڼې زيندانپاني سياسي هېرلم بدزې دابېشي نېکات ، څه ئې وې بڼه غا نې بوو دغېلې هاوکاري نڅڅکاني شېر پېنجې دېست بېسېراېگرې و څښنېشي کات ، ئې وې بڼه غا نې بوو بې کډ من مووچېم نارد چېن هېفتېکېک بېشارنې وې و بېن بېگډې مېرحوم پارې نېهاتو ، ...و...و... هېموو ئېمانې و دېيان فرت و فېلې تر، دېيان تاکتيکي دژ څکېک ، دېيان و سېدان خروقاتي سياسي و ويژداني و ئابووري و نېتېويي و نېشتماني و ئېخلاقي ، دېيان فېلې و درې لښکاري څمارې راستېقېنېکاني داهاتېکان ، دېيان جار بې حورمېت کړدني ميللېت و بچووک بوون و بوون بې قېزېمي څېيان لښکاري ئاست داگېرکېر و ناحېزې دېرېنېکاني کورې ، هېر هېمووي بېوې شکاېېوې کډ دان بېوې يا بنډن قاسمېکاني حکومېت بېتالېن، بېپام قېت و بې ېکې جار جورئېتيان نېکړد بېن : بې،،،!! لښکاري هېموو داهات و پارې بېغا و يارمېتي ئېملاولا و هاوکاري دېوېتالېن چېن حکومېت هېپي بېياري بېدېستېوې مايېوې! قېت جورئېتيان نېکړدوې راستي و واقيعېکاني پېشت ديارنېماني ئېو هېموو داهاتالېن بې څکېک بېن ، قېت...: (تې بېلې ئېوې بېغاي کوي باشي ئېمې و شېفېنيېي دويښې شو بې دزيېوې بېتاکي کړدېتېوې ؟)

گېرچي دسېلېاتي کوردي ئېم هېنگاوي مل کچ کړدني بې ئېمري واقيعي ئابووري کوردستان و داواکړدني پېنا بېرېتي لښکاري بېغا زياتر لښکاري کورسېيېکې څېيېتي نېک لښکاري بېتېنگېوېهاتني بې ماف وداواکاريېکاني څکېک بېپام لښکاري مان کاتيشا دان نانېکې بې فېشېلي کېميداي " ئابووري سېرېڅې " بې سيناريست و دېرهېنېر و هېموو ئېکټرېکانېيېوې و رېنگ دانېوېيېکي ياريې مېنا نې ئاساکېي " رېفېاندېم " و پېشت بېستن بې نېوت تېنھا بې څې دېوېمېن کړدن و نېفامي لښکاري ئاست سياسي تي ئابووري و جونيېتي مامېکړدن لښکاري نېوت و بېشداري پې نېکړدني حکومېت و پارلېمان لښکاري بريارې سېختې ئابووريېکان و داناني تاجي بنډماڼې لښکاري هېموو ئيعتبار و ئاسايشي ئابووري و قودسېيېتېکي ميلليېوې ،

من بې گومانم لښکاري گېر دسېلېاتي هېرلم لښکاري بوايې ئامادې نېئېبوو ېک دینارېش بې هېرلم بنډرې ، بېپام ئېم غرورېي دويښېي هېرلم لښکاري (لښکاري عېاقا دراوسېيېکي باش ئېين)!! بې (هېموو هېر عېاقېين و هېرلم بېشکېکي دانې بېاوي عېاقې)!! باشترين سېلماننې کډ دېکتاتېرېکان بې مانېوېيان لښکاري دسېلېاتې هېموو

یاریدی ئێکێن و وێک چێرخ و فێلێک گوژمێک بێ ل پێشوو و گوژمێکێ
تریان بێ دواووێ، دێسێاتی هێولێریش لێ و یاریی شارێزایی و
ئێهێند پێی بێین : موبارێک.

کێمپینی ئازادی رێژنام نووس هێمن مامێند

پێویسته هێمن مامێند ئازاد بکێت

وهک ئاگادارن، که کوردستان و هێموو جیهان به دێخێکی زێر ههستیار
و ناسااییدا بێهێ فایرێسی کێرێناوێ تێپه ده بێت. بێ داخوو
سه ره ئای ئهم ههوشه درماوێ، لێ باشووری کوردستان دهزگا
ئێمنی کانی نهک ههر بهردهوامن له سه رکوتی رێژنام و انان، دهنگه
ئازاد و هه خه گره کان، به کوههست دێکێ خه ریکه فێیای ترس و
تێقاندن و پێلیسی لێ بێرامبێریاندا پیاده دهکێت، که ئهمهش نه
لێ بێرژوو ندیی هاوێتیانه و نه به دهسته ئاتی خێما یی کوردیش لێ و
بێشێ کوردستان، له کاتێکدا ئێستا له هه مووکات کوردستان
زیاتر پێویستی بێهکێتی، ته بایی، ئاشتی کێمه ئایه تی، هێمنی و
ئاسایش و پا بێندبوون بێ ما فێکانی مرێف ههیه.

نمونه ئێم، که رێژنامه نووس (هێمن مامێند)، که ئه ندامێکی
چالاکی سه ندیکای رێژنامه نووسانی کوردستان و جیهانه.

لێ کێکوتی ۲۴ ئازار، کاتژمێر نێی شهو، له لایهن هێزێکی ئاسایشی
ده مامکداره وه هه ده کوته سه رێ، به لێدان و سوکایه تی پێکردن
دێستگیری دێکێن، پاش ده رێژ له هه و لێدان و چالاکی، دوواتر به
که فالت ئازاد دهکێت.

کهچی ههر پاش رێژک، له کاتژمێر یهکی شهو دا سه ر لێنو به هه مان
شێوهی ناسایی ده سگیری دێکێنو! سه یر له وه دایه دو ئێ رێژی
یه که شه ممه ۲۶ نێسان دادوهر بێیاری ئازادکردنی دا، کهچی پێش
ئازادکردنی ناوبراو له سه ر سکا ئایه کی تر له لایهن سه ر کایه تی
حکومه تی هه ر مه وه له زیندان هێرێه وه و ئازاد نهکرا!

پێویستێ خێان بناسێنن و مێمێتی یاسایی نیشان بدێن لێ کاتی
ئێنجامدانی ئێرکێکانی ئێدا. ئێکاری ناسایی، هێکو تانێ سه ر و

ده سگړکړدنی هر که سټک کټای پټه ندرت. هر رب ی پوښته همن مامه ند تا رژی دادگاییکردنی به که فالت ئازاد بکرت. ته نانه ئهوسکا نوښه شی که له سهری تمارکراوه، دسیه ی کی ناوړانده و به پټی ماده ی ۴۳۳ ی یاسای سزادانی عراقی که فالت ده یگرته وه.

همن و ئه و رټنامه نوس و چالاکوانان هی دادگای ده کرت، پوښته به پټی یاسای رټنامه گهری ژماره ۳۵ ی سا ی ۲۰۰۷ دادگای بکرت، نهک وهک ته یه کی سیاسی، ماده و دسیه کانیان ب بگرت. پوښته جیاوازی جیاکاری له مامه کردن له گه زیندانییه کاندانه کرت، دهزگانی پټلیس و ئاسایش و کویک هه سوکوتیان لگدا بکه.

داواکارین به چاوی دوزمنایه تی و نام یی سهیری دهنگه ناازی و ره خنه گره کان نه کرت، لټرټو ی زربه یان کهسانی پټینه پاک، دساز و بهرپرسیارن. له کاتی بټو چوونی پر سهی دادگاییشدا ده بټ به پټی یاسا، دوور له مرامی سیاسی و به دادوه رییانه دادگای بکرت.

هر لټره شه وه رایده گه یه نین، که له ئه گهری درټکردنه وهی ماوه ی راگرتن و ئازادنه کردنی همن مامه ند ئه م که مپینه به رده وامی ده بټ، له سهر ئاستی نوده و ته تیش رټخراوه جیهانییه کانی لټاگادارده که یه وه، ب فشاری زیاتر ب ئازاد کردنی ناوبراو.

که مپه یی پشتگیری له رټنامه نوس و چالاکوانی مه ده نی همن مامه ند
۲۷/۴/۲۰۲۰

ناوی لایه ن و که سایه تییه کان له گه پیشه و شو یی نیشه جټوونیا ندا:

۱. کټمیت ی مافټ کانی مرټف - کټنگری نټو یی کوردستان ک ن ک
۲. کټمټټ ی مافټ کانی مرټفی کوردستان
۳. گروپی ۱۷ شوبات
۴. تټی ژینگ ی کوردستان - سوید
۵. رټخراوی دابین ب گټش پټدانی دیموکراسی و مافی مرټف
۶. رټخراوی ئه زموون
۷. رټخراوی دووبز ب ژینگ پاریزی - کټرکوک
۸. رټخراوی چټری هټاران - بریتانیا
۹. د. کرمانج گوندی مامټستای زانک - نووسر - ئه مریکا
۱۰. دکتټر تټیب کټسن زانی/ پسپر لټ یاسایی تاوانی نټود وټ تی - بهریتانیا

11. دښاد ئېنوهېر - ژنامېنوس - دهنگی ئه مریکا / گهرمیان
کوردستان
12. فریدون جاف بېنېوېنېری تېږی ځخراوې کشتوکاږیېکانی
کوردستان
13. هیوا سېد سېلیم - ئېکادمیک و چالاکوانی سیاسي - رېواندوز
14. د. محمېد کیانی - پېرلېمانتاری پېشووی عېراق
15. رېواس ئېحمېد بانېڅېکانی - نووسېر و مامېستا - ستېکھېم
سویډ
16. د. کامیران بېرواری - مامېستای زانکې - دهکې
17. عمر صالح احمد / سېرکې ځخراوی نېشتمانی کورد - سلېمانی
18. بېریغان محمېد - جېگری هاوسېرکېکانی تېږگېری ئازادی
19. د. محمد بازیانی - سېرکې بزاقی چاکسازي و گېشې
20. نېجمېدینی مامېنېسې - سېرکې ځخراوی مامېکې بېلوان
21. هېڅې غازي سلېمان - چالاکوان کړکوک
22. د. ناسر سېرانی، پزېشکي چاو / سویسرا
23. رېفېق غېفور - نووسېر - نېرویج
24. مېدېد کاکېی - هونېرمېند - ژاپېن
25. د. کارزان ناسېح عېلی، پزېشکي / سویسرا
26. شاخهوان شېرش / نوسېر و توږېر / دانېمارک
27. ئومېد ئېحمېد - شاعېرو ځخنېگر ، چالاکوانی مېدېنی / هېولېر
28. رېېوار کړکوکي - پېشمېرگېی دېرېن - سویډ
29. ئومېد جېلېزادې - پېرستکار سویډ
30. ناسیا مېجېد - چالاکوان. کېنېدا
31. هېگر بېکېس وانکې - فېرمانېر دهکې
32. ئاږېستا گېا سلېمانی
33. سابېر محمېد سېلېج (وېستا سابېر)
34. گېران عېلی - ئېپسالا سویډ
35. ستار بزنېی - مامېستا - سویډ
36. بېهزاد سلېفانېی - چالاکوان سویډ
37. سېلام بېسېلی - چالاکوانی سیاسي - دانمارک
38. حوسېن نزارکې - پېشمېرگېی دېرېن - یوتوبېری - سویډ
39. عېلی مېولود نووسېر سلېمانی
40. مېزلوم دېسکې - چالاکوانی مېدېنی. دهکې
41. ئېکرېم نادر - رېژنامېوان - سلېمانی
42. سېرکېوت فېتاح - چالاکوانی سیاسي هېڅېندا
43. د. فایزې څېتاب - چالاکوان و بېزېشک کړکوک
44. سېردار عېبدوېا حېمې - مامېستا - تېرېنې کېنېدا

45. موئل ی د عیسا - مام ستا - سل مانى
46. ج مال ش ریف، - سل مانى
47. ج لال چوار تایی ر ژنام وان - ه ه ندا
48. شیرین ئ حم د - چالاکوان - سوید
49. بارزان شین - چالاکوان ستوکه م - سوید
50. ج لال مح م د سل فانی - زاخ
51. م هدی ک ی چالاکوانی سیاسی - ن روچ
52. ه لین چیا - نفیسکار ده ک
53. ش وکت بارهولی سوید
54. ج مال ح م د ئ مین - مام ستا - سوید
55. ش وکت ئ مین - نفیسکار و مام ستا - سوید
56. خ لات سندی زاخ
57. دیار ه نار - چالاکوان - ه ول
58. ه ژار حوسن ب ه شکی - خو نندکار - ئ مانیا
59. ه م م ر ه م ر - چالاکوانی سیاسی و نووس ر مال م - سوید
60. م سعود ه تتوتی - چالاکوان سوید
61. س عید زاخ لی - چالاکوان سوید
62. ب ه فانی ئ حم د چالاکوانی م د نی - ب لجیکا
63. ب کر حوسن - نووس و چالاکوان سوید
64. ب د ل ب رواری - مام ستا و چالاکفان سوید
65. س رباز حوسن - کر کار - سوید
66. پیر کوردستانی - چالاکوان - ن روچ
67. د رگ وان باران چالاکوان - ه ول
68. بیستون ب رواری - نووس ر - سوید
69. ئ ازاد ر کانی - پزیشک - ن روچ
70. م تین گار - چالاکوان - ده ک
71. مه هدی ئه بوبه کر / مام ستای زانک - سل مانى
72. کاروان محه مه د، ر ژنامه وان/ سويسرا
73. میران محه مه د/ ر ژنامه نوس/ سويسرا
74. هیوا خ شناو/ ر ژنامه نوس و چالاکوان - به لجیکا
75. تاهیر ه حیم چالاکوانی م د نی ئ مانیا
76. فهره یدون حه مه ره شید / ر ژنامه نوس/ سويسرا
77. کامران م ح م دی/ ئ ن دازیاری ر گ و بان/ سويسرا
78. ح سيب پشد ری فینل ند ه ژنام نوس
79. رزگار بیلال، ه ه ندا/ چالاکوان
80. نالی پ نجو نی/ ر ژنامه نوس/ سويسرا
81. لاوک کونجرینی، خاوه نی ما پهری و تاریکورد، سويسرا

82. یاسین قهره داخی، وښنه گر/ سویسرا
83. سه لام محمه د / چالاکوان، دانیمارک
84. محمد رشید کاروانی/ ژناموان و نووسر/ سویسرا
85. فاطمه نه حمه د/ چالاکوان/ سویسرا
86. سالار رهشید/ چالاکوان سویسرا
87. فهره یدون کونجرینی/ ژنامانوس و چالاکوانی مډنی/ نه مانیا
88. کولستان مډمډ محی الدین چالاکوان
89. فراهاد سښنگاوی
90. سښما مډمډ - چالاکوان
91. دیلان غږ بدوښا - سوید
92. تارا غلی - چالاکوان سوید
93. سرو قادر - سوید
94. تررز فتاح پډاگکی سوید
95. دلبر سلیم نووسر
96. سه لاح عه باسی - چاودیری سیاسی
97. وریا محمد - ئندازیار - سلمانی
98. وښوښ ند جواد، ژنامانوس و فتاح گراف
99. بېوار ئحمډ - سلمانی
100. سښران عومر - جوتیار
101. شښش خدر - چالاکوانی مډنی/ سلمانی
102. کامران کمال وښنډگر
103. بابان سښقزی - کښپنهاگن
104. پشٹیوان ئحمډ مډمډ - بښریتانیا
105. کښا نوری - چالاکوان - هښاندا
106. سامان حښم غږیب - رښنامانوس
107. علی عارف - نووسر، مامستا - بښریتانیا
108. هیوا کاردؤیی - سوید
109. محمد عبدالل - سوید
110. ابراهیم محمد فرج - چالاکسی سیاسی
111. سارا رضا علی - فښرمانبر
112. محمد بکر کریم - مامستا - سلمانی
113. شښرک حښم ئمین - چالاکوانی سیاسی
114. حښمید بښدرخان - نووسر و رښنامانوس
115. ژینښ شید - چالاکوانی ژنان
116. کاروان ئیبراهیم - ژنامانوس
117. شښش حښمید - چالاکوانی سیاسی - بښریتانیا

118. رباب محمّد - چالاکوانی سیاسی - بريتانيا
119. فهد محمّد ساير - چالاکوانی سیاسی - بريتانيا
120. بهادین علی حسن - چالاکوانی سیاسی - بريتانيا
121. سيروان محمّد سعيد - پشم‌رگي درين - بريتانيا
122. کار ثلانی - چالاکوانی محمّدنی بريتانيا
123. محسین حمّد - چالاکوانی محمّدنی - بريتانيا
124. نازاد عزيز محمّدین - چالاکوانی محمّدنی - بريتانيا
125. میراس صالح - چالاکوانی سیاسی بريتانيا
126. نیاز صالح حمّدئمين - چالاکوانی محمّدنی بريتانيا
127. محمّد حاجی - چالاکوانی محمّدنی - بريتانيا
128. دیاک سلام - چالاکوانی محمّدنی - بريتانيا
129. دلّرجی عومر - مافناس - بريتانيا
130. عوسمان عبدو مابلان - چالاکوان - بريتانيا
131. زانا صالح ئحمّد - چالاکوانی محمّدنی - بريتانيا
132. دشاد حافر - پشم‌رگي درين - بريتانيا
133. خليل کارد - چالاکوانی محمّدنی - بريتانيا
134. یادگار ماملی - چالاکوانی محمّدنی - بريتانيا
135. ئارام تاهير - پشم‌رگي درين - بريتانيا
136. محمّد ماوئی - چالاکوانی محمّدنی - بريتانيا
137. دارا زنگن - چالاکوانی محمّدنی - بريتانيا
138. بکر ماوئی - رکخراوی چتری هژاران - بريتانيا
139. ربوار فتاح - کامیرمان و فنتر - بريتانيا
140. فهد سمد - مامستا - سلّماني
141. ئاوات عوسمان - چالاکوانی محمّدنی - بريتانيا
142. چالاک ئیبراهيم - پشم‌رگي درين - بريتانيا
143. قادر برايم - چالاکوانی محمّدنی - بريتانيا
144. شاو ماحمود - چالاکوانی محمّدنی - بريتانيا
145. عامر سباح شفيق - رثنام نووس - بريتانيا
146. سرکوت ددگريی - چالاکوانی محمّدنی - بريتانيا
147. نارین سعيد - بزيشک -
148. رزا م‌نوچ‌هري / رثنام‌نوس
149. رکخراوی ئ‌زموون
150. نب‌ز محمد علی سلّماني
151. کوستان قادر ئحمّد
152. پ‌روين عزيز چالاکي مودة‌ني
153. بورهان ق‌ر‌داخی ، نوس‌رو هون‌رم‌ند
154. عوسمان صالح زيندانی سياسي

155. هونڊر جڳهه - پزیشک - کوردستان
156. مڙيان اسماعيل ابراهيم ڳاڳيان دڪار سويد / يوتوبڙي
157. عومڙر قادر عڱلي - مامڱستا - ٽڱمانيا
158. کمال احمد / چالاڪي مڱدڱني
159. هيمداد ٽڱمڱد ٽڱمين - سويد
160. دانا نوري محمد - پارڱنڙر
161. شڱهلا حڱفيد. . سويد
162. فڱهمي نڱبي مڱحموود. ٽڱڙنامڱنوس. هڱولڱر
163. سوبحان لڱشڪري / چالڱڪڱوانڱي ١٧ شڱبات - سويد
164. بڱختيار مستڱفا رڱڙنامڱنوس سلڱمانڱي
165. سلڱلاح شڱخ سديق _ نوسڱر _ / سويد
166. ڪاروان عبدولڱا - فڱرمانڱبڱر - سلڱمانڱي
167. بڱوا عڱلادين - نوسڱر. سويد
168. زانا عثمان محمد - مامؤستاي زانڪو
169. ويڙدان نورالدين نجم الدين - ماموستا
170. ٽارام ڪه ريم - روڙنامه ي ٽاوينه باشوري فرنسا
171. شاڱاو مڱحمود ساڱح/ مامڱستا
172. ٽومڱد محمد ساڱح رڱڙنامڱنوس و چالاڪوانڱي مڱدڱني .
173. ٽاڪام عبدالله ٽڱفيق پارڱنڙري راوڱڙڪار .
174. نڱبڱز شڱخاني. ٽڱڙنامڱنوس. سلڱمانڱي
175. چيمڱن محمود عڱلي
176. تارا عومڱر. بڱريتانيا
177. چڱمان هڱردى مامڱستاي زانڪڱ
178. تارا ٽڱحمڱد ڪڱمال. ڪڱنڱدا.
179. ڪڱڙاڱ حڱمڱ شيدڱچالاڪوانڱڪڱنڱدا
180. سروڱ عوسمان مستڱفا / مامڱستا — شاعيرو نووسڱر
181. هاوڱڱ جبار / چالاڪي سياسي
182. بڱرهڱم لڱتيف. رڱڙنامڱنووس
183. نڱورڱز فازيل محمد ٽڱمين. ڪاسب
184. شڱڱش ٽڱمين چالاڪي مڱدڱني
185. يوسف حسن احمد - ماموستا
186. موحسين ٽڱديب. . مامڱستاي زانڪڱ
187. دلڱر ڪهريم / ڪرڱڪار / يڱٽڱبڱري
188. رڱباز قادر / ڪوڱڱن - ٽهڱمانيا
189. پڱشرو ٽيسماعيل / چالاڪوانڱ بهلجيڪا
190. سلڱزان سهعيد / چالاڪوان و توڱڙهر / بهلجيڪا
191. فواد جڱمال - چالاڪوانڱ سياسي - لڱندڱن

192. نالیا ئیبراهیم - سوید
193. رشاد کار دیسی - دیپلومات - بلجیکا
194. بهزاد پیرموسا رشاد - ژنام نووس - سوید
195. قادر نادر چالاکوان - وکالتی سوید
196. هیوا ناسیح رشاد - ژنام نووس و چالاکوانی مهده نی/ سویسرا
197. فواد زیندانی چالاکوانی مبدنی هاولر
198. فریاد هیرانی نووسر و رشاد - ژنام نووس، هاولر
199. پیر لوقمان، پیر و بیکری زردشتیان
200. مکی نامدی. چالاکفان. - برلین
201. کنر عبدو - نووسر سلمانی
202. نزار بیجان - رشاد - ژنام فان و هونرمرند زاخ
203. عه بدوای مهلا نوری - چالاکوانی سیاسی
204. حکیم محمد هیتوتی. چالاکفان سویسرا
205. هادی بابکر رشاد - ژنام نووس، سلمانی
206. د. سالار باسیر نووسر و ناکادیمسی
207. نیشان نامدی. چالاکفان - نرویج
208. گنا سید چالاکوانی سیاسی و مافی ژنان - لندن
209. رشاد بابانی - چاودری سیاسی سلمانی
210. نادر دمان شخ فاتیح برزنجی - پارزور و رشاد - ژنام نووس - سلمانی
211. هاورمان نیعمت رشاد - ژنام نووس - سلمانی
212. ربوار سیاسی - رشاد - ژنام نووس و چالاکوانی سیاسی - هاولر
213. سلف نهلی چالاکفان - سوید
214. علی خلیل - نفیسر و رشاد - ژنام فان - یونا نستان
215. ناسر هردی - نووسر - سلمانی
216. پشدر بابکر رشاد - ژنام نووس و چالاکوانی سیاسی - سلمانی
217. ناکام محمود رشاد - ژنام نووس و چالاکوانی مبدنی بریتانیا
218. غالب محمد علی پورل - مانتری عراق سلیمانی
219. قازی غریب چالاکوانی مبدنی بریتانیا
220. نادر دمان شخ فاتیح برزنجی پارزور و رشاد - ژنام نووس - سلمانی
221. همن گپت پتی رشاد - ژنام نووس و فاکر - گرافر سلیمانی
222. هاوی عبدالل رشاد - ژنام نووس - سلمانی
223. نزار محمد رشاد چالاکوانی مبدنی سلیمانی
224. گران دیکر گپی پارزور هاولر
225. فرامش ملا نجم رشاد - فسرری ها تووچ کیم
226. یاسین عبدالل - مامستا سلیمانی

227. خاندان عومر - سویسرا
228. نجیب محمود - ژنام نووس - سوډ
229. بشدار حسن پارنز - هول
230. ربین سباح پارنز - هول
231. عادل حسن حمید ، مامستای نازی سلیمانی
232. ستار عارف ژنام نووس و چالاکی کمال گوی مادی - سلیمانی
233. کارا محمد چاکوانی هونری و شاعیر سلیمانی
234. هونر جمیل چاکوانی مادی سلیمانی
235. فرهاد صمد جلال چالاکی مادی کیم
236. تبیب موعتسم عزیز ، چالاکی مادی واندر
237. گمان علی چاکوانی ژنان ئیمانیا
238. ئرکان محمد ئحمید ژنام نووسا
239. ئاک اسعد حمد چاکوانی مادی هول
240. سعید احمد علی ژنام نووس و چالاکی مادی
241. تارا حسین و تبیبی تاڤگاری ئازادی سلیمانی
242. هفرس شوان خوښکاری بشی یاسا
243. ئیحسان مالا فوئاد ژنام نووس
244. شمام رنوووف - چالاکی مادی
245. موحممді علی - شانکار
246. شیلان محمد - راووښکاری سیاسي
247. دانا عومر - ژنام نووس
248. هوراز چاکوانی مادی - بریتانیا
249. ئیبراهیم عباس ، ژنام نووس - هول
250. کار ئالانی چاکوانی مادی
251. ئمادی حاجی - ژنام نووس - دهک
252. کمالان عبدالملک جید / ژنام نووس
253. هفا ئاک - پشم رگ
254. وناک مجید فرج چاکوانی مادی - بلجیکا
255. کامران ئمینی هاوونیشتمانی
256. هارون ناسح چاکوانی و ځنډگری سیاسی
257. ابراهیم مجید فرج مامستای زانک
258. ئحمید دزار - ئیسماعیل نووس و شانکار
259. پشکر رحیم - شاعیر - بریتانیا
260. بستون کافرشی ژنام نووس بریتانیا
261. هه بوبکر ژنام نووس سلیمانی
262. خطاب عمر - پارنز - زاخ
263. پارنز کامران سارم می هول

264. نیاز حامید برایم ئځندازیار
265. سلمان کامیل - چالاکوان
266. ئاسځی ژیاندهشت - چالاکوان لهځندن
267. زځرددهشت فیص الله فتح الله - مامځستا
268. خالید ځشید اسماعیل- پیشځوځر
269. خځلیل کارده - لهځندن
270. شغان ئازاد - چالاکوان
271. زیاد شاوځسی- پارځنځری اوځژکار
272. کمال میرزا حسین سلیمانی
273. فریشت ځعومځر ئځمانیا
274. هځور هیمداد مځرزانی- کځی
275. رسوځ حسین - چالاکوانی مځدځنی
276. هیوا رووف عبدالرحمن- تځقتځق
277. هیدایځت ئیبراهیم بځلجیکا
278. رځشید زاهیر حسن - نوسځر
279. هځمن جوهر احمد - مامځستا
280. شځلځر نځجم - مامځستا سويد
281. زریان جوهر رسوځ مامځستا و چالاکوان
282. فتحیځ ابراهیم چالاکوان
283. لوقمان موستځفا دانیمارک
284. نځجات روستی رځژنامځنوس
285. سځما خالید عبدالرحمن رځژنامځنوس
286. ئاراز محځمځد - رځژنامځنوس
287. ئاریان ئځکرځم _ میدیاکار
288. بځیار جځلال — رځژنامځنوس
289. زانکځ سځردار ځژنامځنوس
290. هځرځم بځهادین - ځژنامځنوس
291. ئاری عزالدین ابراهیم مامځستا
292. کاوځ دزځیی - ئځمځریکا
293. گځران دوکانی - ئځمځریکا
294. پځیمان عینځدین- پارځنځر
295. یادگار جځلال احمد چالاکوان سلیمانی
296. ئارام عومځر، ئازادیخواز.
297. گځشځ دارا - مافناس
298. هیوا ئځحمځد - چالاکوان
299. محمد مستځفا عځلی - مامځستا
300. ماجید فځتاح - پارځنځر

301. ئادەم عوسمان سەلمان چالاكوانى سىياسى
302. ھەممەن بىن سەئادى چالاكوانى مەدەنىيەتلىك
303. مامەستى ئازىزى - مامەستى ئازىزى چالاكوانى مەدەنىيەتلىك -
سەلمانى
304. خالىد ئەبدىلەزىزىم، ئازىزىم نووس
305. رەبىوار چەلىپى - نووس
306. ئالى ئەبدىلەھىم - مافناس
307. ھەمىد مەستەفا - ھەمىد مەندى و رەبىزىمەن
308. ھەنگاۋ ھاشىم - ئازىزىم نووس
309. اسماعىل گەلەتەيى - پەزىلەتلىك مەنتارى خولى پەشوو
310. زانا ئالى چالاكوان
311. نىياز ئەبدىلەھىم - ئازىزىم نووس
312. ھەزرىتى مەھمۇد - چالاكوانى مەدەنىيەتلىك
313. بىھەجەت ئالىمى ياساينى
314. نەجات ئەھمەد چالاكوانى سىياسى ھەزرىتى
315. ھەسەن جاف مەزھۇب نووس
316. ئىمىن ئالى نووس - سەلىمانى
317. ئىبراھىم ئەبدىلەھىم لى بىرەتەننى / چالاكوانى مەدەنىيەتلىك
318. رەبىوار سىياسى - ئازىزىم نووس چالاكوانى سىياسى ھەزرىتى
319. تەقىي شەھىدەيى، مامەستى چالاكى مەدەنىيەتلىك
320. ھەسەن مەھمۇد ئامىن ھەسەن - ھەزرىتى
321. ئىشقى مەستەفا ھەزرىتىمەن
322. كەسەت ئەھمەد شەئىرە و ھەزرىتى
323. نەجىبە ئومەر ئەھمەد چالاكوانى بىوارى ئازىزىم نووس
324. ئازىزىم نووس ئەبدىلەھىم ئامىن چالاكوانى مەدەنىيەتلىك
325. بىرەتەن ئامىن مەستەفا ھەزرىتى
326. مەھمۇد پەزىلەتلىك ئازىزىم نووس
327. ھەمىدەد قادىر / چالاكوانى مەدەنىيەتلىك
328. شەرىن ئەبدىلواھىد - چالاكوانى مەدەنىيەتلىك
329. ئازىزىم نووس - ئازىزىم نووس
330. سۇران ھەسەن ھەزرىتىمەن
331. دىنە ئالى - تەزەتلىك دىنە ئالى / چالاكوانى
332. چەمەن سەئىد رەشىد - ئازىزىم نووس - سەئىد
333. بىرەتەن مەھمۇد... مەدەنىيەتلىك
334. ھەزرىتى باۋ شەئىرە و چالاكوان
335. شەھىدەيى ئالى پەزىلەتلىك
336. دىكتەتلىك بىرەتەن ئامىن بارام قەزەزە

337. لوقمان محمّد شلانی. چالاکوان و ژنام‌نوس
338. عزیز رحمان مام‌ستا
339. کارزان عزیز چالاکوانی م‌د‌نی
340. مارف ج‌ژن ، ، مام‌ستا
341. دانیال ز‌نگ‌ن - چاود‌ر و چالاکوانی سیاسی
342. ه‌رم رفعت عبدالل / پار‌ز‌ر ل‌ه‌ول‌ر
343. نور‌دین سعید محمود ف‌نسا خ‌ن‌گر ، چالاکوان
344. عوم‌ری مام‌ کورد - چالاکوانی سیاسی ه‌ول‌ر
345. ف‌رمان محمّد ژنام‌وان - ئیتالیا
346. ح‌ید‌ر ع‌لی ف‌رمان‌ب‌ر
347. کامران علی مام‌ستای ئاینی
348. ئامین ش‌خ محمد ف‌رمان‌ب‌ر
349. تاف‌گ‌ر سا‌بیر - چالاکوان و نوس‌ر
350. لوقمان ع‌بدو - مام‌ستا
351. ه‌ژار ئیبراهیم - ژنام‌نووس
352. کامیار سا‌بیر نوس‌ر و ر‌خ‌ن‌گر ئوسترلیا
353. ئیسماعیل سیان چالاکوانی م‌د‌نی
354. پ‌ش‌و و با‌ب ش‌خ / مام‌ستا
355. کارزان تارق ژنام‌نوس
356. کارزان اسماعیل / خ‌ن‌گر ، چالاکوان
357. یعقوب کاکل - چالاکوان
358. ئ‌یوب عبدالرحمان فرمان‌ب‌ر
359. ئامانج و‌رتی / ژنام‌نوس
360. یریفان شاسوار / مام‌ستا
361. شادان تاهیر - مام‌ستا - ه‌ول‌ر
362. وریا کا - ژنام‌نوس ، پ‌یام‌ن‌ر ، ئ‌مریکا
363. ئارام ئ‌حم‌د - شاعیر ، ژنام‌نوس ، خ‌ن‌گری سیاسی ، ه‌ند
364. ئاوات خ‌یرو - راگ‌یان‌دنکار
365. ر‌نجد‌ر گ‌اوی چالاک‌ی مافی مر‌ق
366. گ‌ز ک‌مال ب‌رگریکاری مافی کانی مر‌ق
367. خ‌بات ل‌تیف ف‌رمان‌ب‌ر
368. زیاد ئیسماعیل ژنام‌نوس
369. ح‌لیم ر‌شید ر‌ژنام‌نووس - ه‌ول‌ر
370. ب‌شدار عوسمان - ر‌ژنام‌نووس، ه‌ول‌ر
371. فاروق عبدالل / سل‌مانی
372. ئالان حم‌جزا - چالاکوان

373. عادل عـزیز - اگـ ٲ ٲه نکار
374. هـه ٲال بیریتان - ٲالاکوانی ژنان
375. زانا علی - ٲالاکـوانی مـدنی
376. ستار رـسول کاک هـمز - ٲالاکـوانی مـدنی
377. جوانـ محمد - ٲـژنامـنوس
378. وریا ٲـتاج - ٲـژنامـنوس
379. بـرهـم لـتـیف - ٲـژنامـنووس
380. خـتاب عمر - ٲارـنز
381. عـلی ٲـلا - ٲـشمـرگ
382. کارزان علی مـجید میدیا کار
383. هـردی ئـنـو - میدیا کارو ٲالاکوان
384. ئاسـ هاشم - ٲارـنز
385. ئـردـان شـخ فاتـیح بـرزنجی- ٲارـنز و ٲـژنامـنوس
386. هـرم رفعت عبداللـ - ٲارـنز
387. ئـیوب حامد - ٲالاکوان
388. فریدون فازل سیان - ٲارـنز
389. ساهر عزیز - یاریدـدـری ٲزیشک
390. کـژا حـمـ شید - ٲالاکوان کـنـدا
391. ئادم عوسمان - ٲالاکوانی سیاسی
392. حـیدر عـلی - ٲـرمانـبـ
393. زگار کـچـر - میدیا کار
394. حسن عباس - مامـستای ناـازی کـیـ
395. کامـران ئـمینـی - ٲالاکوانی مـدنی هـولـ
396. کاروان خالد - ٲالاکوانی سیاسی بـریتانیا
397. شنـ ٲایـق- ٲـژنامـنوس
398. مژدـ ئـبـوبـکر - خوـنکار رانیـ
399. محـمـد تاهیر گـران - رـژنامـٲان - دهـک
400. عامر سلاح ٲالاکوان و ٲـژنامـنوس بـریتانیا
401. دـشاد حافز ٲالاکوانی سیاسی بـریتانیا
402. ٲشتیوان محمد - بـریتانیا
403. تارق مـلا تاهیر - ٲالاکوان سلیمانی
404. محمد عمر- قوتابی زانکـ
405. تاڤگـ ئیبراهیم - ٲالاکوانی مه ده نی
406. دـشاد ئـنـو - رـژنامـنووس
407. گـرمیان حـمـی ٲور- رـژنامـنووس
408. شاهـ ئیبراهیم نیگار عومـر- رـژنامـنووس
409. دانا عومـر- ٲـژنامـنووس

410. هاو ٲٲ نيزام- رٲٲژنامٲ نووس
411. شاخٲوان محٲمٲد هاوار - رٲٲژنامٲ نووس
412. محٲمٲد ئٲياد - رٲٲژنامٲ نووس
413. محٲمٲد لٲيلا ئٲحمٲد - رٲٲژنامٲ نووس
414. محٲمٲد حسٲن - رٲٲژنامٲ نووس
415. دٲشتى عٲلى - رٲٲژنامٲ نووس
416. كاروخ عومٲر - رٲٲژنامٲ نووس
417. زريان محٲمٲد - رٲٲژنامٲ نووس
418. رٲٲناس ساٲح - رٲٲژنامٲ نووس
419. ئٲحمٲد حٲميد - رٲٲژنامٲ نووس
420. عٲباس ئٲحمٲد - چالاكوانى سياسى
421. ئاسٲ بٲكر - راگٲياندكار
422. كمال رشيد - چالاكوانى سياسى
423. رزگار ئيبراهيم - پٲشمٲرگٲى دٲرين
424. مٲزٲوم سيدار - اگٲياندنكار
425. پشتيوان جمال - نووسٲر و رٲٲژنامٲ نووس
426. چالاک مٲحمود - رٲٲژنامٲوان - سويد
427. نٲجات ئٲحمٲد - چالاكوانى سياسى- هٲولٲر
428. هٲژار ئٲنوٲر- رٲٲژنامٲ نووس، هٲولٲر
429. د. محمد شوانى- مامٲستاي زانكٲ، هٲولٲر
430. نيشتيमान كمال- چالاكوان، هٲولٲر
431. چلورٲ هٲردى- چالاكوانى مٲدٲنى
432. عٲزيز ٲٲئوف - نووسٲر
433. ياسين ئافتاو - مامٲستاي زانكٲ
434. ئومٲد قٲرٲداغى- نووسٲر و ئٲكاديمى
435. شنٲ با بٲعٲلى- چالاكوان
436. سٲران حسٲن- ٲٲژنامٲ نووس
437. كاروان سالار- ٲٲژنامٲ نووس
438. بٲريتان زاگرٲس- ٲٲژنامٲ نووس
439. سٲلاح خدر- ٲٲژنامٲ نووس
440. ئٲركان محٲمٲد، ٲٲژنامٲ نووس
441. دٲشاد خٲشناو، ٲٲژنامٲ نووس- ئٲٲمانيا
442. گٲران پٲنجوٲنى- ٲٲژنامٲ نووس
443. سٲميرا شٲها بى - ٲٲژنامٲ نووس
444. بريندار كٲلهوٲ- ٲٲژنامٲ نووس
445. بٲخا ٲقادر- اگٲياندنكار
446. شاٲاو حٲسٲن - اگٲياندنكار

447. ناسيار مستفا - اگاڻ يا ندڪار
448. محمّد حسن - ٿرنا مووس
449. زوبير برادستي - ٿرنا مووس
450. تيزز تها - ٿرنا مووس
451. سمر سر عيد - ٿرنا مووس
452. ساڪار سر عيد - خوڻندڪاري زانڪ
453. نياز حامد - شڪر وڻي سياسي
454. رباب سمر د - چالاڪوان
455. توانا شوان - مامستا
456. سمران هيني چالاڪوان
457. نحمّد رجيب - چالاڪوان
458. تافگا ساير - چالاڪواني مڊني - سويد
459. وسفي حسن - قوتا بي زانڪ
460. فنڪ نجم الدين - مامستا
461. نازاد ئارمان - ناوڻندي لڪڻ پڻ وڻي سياليسي
462. گمران علي - چالاڪواني مڊني
463. عزيز قادر حمد - پشم رڱي ديرين - هولي
464. عبدالرحمان رسو - نوو سر و چالاڪواني سياسي
465. عدنان كريم - نوو سر
466. دلاور مونيز - چالاڪواني سياسي
467. زڪر باڪ - رڻنا مووس
468. سررگو نحمّد - چالاڪواني ٿران
469. همن رشيد - چالاڪوان، سمران
470. بارزان رثوف - چالاڪوان، سمران
471. شمس جبار جلال ، دڙچووي زانڪ
472. شفان ئي بوبڪر - هڻسوراوي سياسي-هولي
473. سمر مير عبدلل - چالاڪواني ٿران
474. ئيبراهيم هڻورامي - شاعير و نوو سر
475. ناشنا حم عزيز - پارز
476. ناز بختيار - مامستا
477. ناس نحمّد دييان، چالاڪواني سياسي
478. مامستا عوسمان عومر - چالاڪوان
479. هونر خضر - مامستا
480. هاور عبدلل - رڻنا مووس سلماڻي
481. ٽاڪ اسعد حمد - چالاڪواني سياسي
482. بشدار حسن اسماعيل پارزري روڻڪار
483. كامران ط محمد - پارز

484. رښتياواري سياسي - رښتياواري چالاكواري سياسي هډولول
485. شيرين عبدالواحد - چالاكواري واري مډولول
486. دانيا زنگول - چالاكواري واري
487. ناکام عبدالله تفيق پارولول
488. ناميند شلخ محمد فريمانول
489. سيويل عوسمان- پړولول مانتار
490. کازم شوکري تاکول - چالاکوان
491. شوان سابر مستول فا مافناس و چالاکوان
492. برزول ئيبراهيم - فريمانول
493. غلامبار جوهر احمد - پړولول رستار
494. نوات عوسمان - چالاكواري واري سياسي بريتانيا
495. رښتياواري مجيد امين - پړولول رستار
496. دسول زنگول - چالاکوان
497. سنور صالح - چالاکوان
498. محمود ياسين کوردي - رښتياواري نووس ، بريتانيا
499. نول بوبکر هډولول دني پړولول مانتار
500. منير عبدالرحمان - مامول ستا و ميدياکار
501. سمک عزيز مولود نول ندياري کشتوکا لي پړولول شکوتو
502. ناکول مجيد - ميدياکار
503. ئيبراهيم اولي - رښتياواري نووس
504. سولردار اولوني - رښتياواري واري
505. ناريان شانول - بولجیکا
506. روناک رفيق - رښتياواري نووس
507. دجمال کريم شکور - مامول ستاي زانکول
508. سيروان محمد سعيد
509. فيان محمود- ميدياکار
510. ماح جمل مال - پړولول ماني کول ناسماني سپولول کول
511. هډولول گورد سولول د - رښتياواري واري پاريس
512. دارا جاف - رښتياواري نووس فريمانول
513. کاروخ عوسمان- چالاکوان سياسي
514. محسين حولول - وړگول - چالاکوان مډولول بريتانيا
515. بارزان تارق - چالاکوان
516. فائلول علي - ميدياکار
517. شولولول ناستي سابر ميرول - پړولول مانتار
518. فريهاد اولي - چالاکوان مډولول
519. نولول حولول اولي پړولول مانتار
520. سوهوليب شلخ نولول حولول د رښتياواري نووس

521. بنياد احمد - خوښنكاري زانكې چالاكوان مډني
522. تفگړ شړكې - ميدياكار
523. خاليد محمد - ژنامنوس
524. - پشتيوان عمر - خزمټكاري هژاران فږنسا
525. حكمټ سليمان چالاكوانى مډني
526. موراډ سالټي چالاكوانى مډني
527. هډفرس شوان - خوښنكاري بښي ياسا
528. عډوټا ئنوټر - ى . پزيشك
529. احمد عبدالل احمد - مافپروټر
530. ئارام شوان - ژنامنوس
531. ئارام تاهير ايبراهيم - چالاكوان
532. باوټ سباح عوسمان - پارنزټر
533. هژار كاكټي - پارنزټرو چالاكوانى مډني
534. همن عومټر - چالاكوان
535. ربين سباح عبدالل - پارنزټر هډولټر
536. ستار رسوټ. چالاكوان \ هډولټر
537. خرمان محمد - امانيا
538. داناز كاو مجيد
539. صادق عومټر ئمانيا
540. بډى عمر عبدالل - چالاكوان
541. كامران على محمډ - چالاكوانى مډني هډولټر
542. پهيمن عهلى - شانكار - سلمانى
543. شيرين كهريم موراډ - مامستا
544. مام بانځلانى - شاعير - سويد

کڼى . . ؟ ... فټا ح ځسټن

کڼ، گوټبيستی دټنگت دټبم
هډروټك . .
مټسيقارټكى مټشلول
کڼ، گوټبيستی،
ئاوازټكى ناوازي ځي دټب،
گيا نم دټتټ جټش وخرټش

کټی به دوو بار، گوټیستی دټنگت بم .. کټی ؟

کټ، حټز به تاریکی دټکټم
وانټزانی کټ، هاوټازی
کوندټپټپووم،
حټز به تاریکی دټکټم
چون .. ئټستټر
لټتاریکیدانټبه
کټی، دټردټکټوت .. کټی؟!

گټر، نټزانی..
کټی، وټ بهټچی دټگټټم
چ فایدټیټ، بزانیټ
کټی و بهټچی پټدټکټنم .. کټی!!

خټزگټ بهټو دټمانټی کټ، سټردټمی سټر بوو
نټهامټتیټکان،
کټی وټكټئټستا..
روو لټسټر بوو.. کټی؟

بهټبهټهاوټټو ژن و مټی
ئټم ژیانټ، کټی ژیانټ.. کټی ؟

تټیټكټ
مټی نټخټیتټوټ،
سټما نټکټی
سټفټر نټکټی
کټی دټتوانی، بهټتټزی پټی
گټټیدټیټکی سټما کټری مټینټشدا، بگټی.. کټی ؟

لښکښوون د سا با نږی هډر بنا
کښنگ د گات، به نا نږی دښ من.. کښی ؟

کښی ..
ترپښی باران و هاژښی روبار
د گڼ به خڼد و پکښ نینی تڼ.. کښی

کښ، من تڼم نږی جوانیم لښ سا یښی تڼدا، به هډدردا
کښی رڼوا یښ، دښی تڼ به کښ سښکی تر لښیدا .. کښی؟

لښ هډ نډیک شوڼ، لښ هډ نډک کات
شښر منا نښ خښتدوڼم
به لښا مدا، لښ شوڼ .. لښ کات
کښی ئښ ما نښ،
به خښ شوښیستی، ئاشنان .. کښی !

لښم پوچۍ ژیا نښ مدا چاوښوښی،
فریا دښ سم
رښح بکات، به بهښی شښ کښ تمدا
دښ به کښ به و دښ به کښی بهت .. کښی؟؟

رښش با زیندوو
ئښی ئښوښ نیښ لورښی دښت.
دښریا زیندوو
گوښ به شښ پل لښکانی رادښر
منیش زیندوم..
گوښ لښ نا نږی دښم بگرښ
کښی رښش با یښک .. نا نږی دښم و شښ پل لښکان

تہکے دے کات.. کئی؟

دہم دے شکہنی، گلہ یی نا کہم
کہ، تہ دے ت بے رد بے
گلہ یی لے بے رد، کئی کراوے .. کئی؟

لے مہبور، نا تو انم من دے دے مہ
نہ تہ ی زامہ ..
کئی ما نا ی عاشقبوون دے زانی .. کئی؟!

فہ تاح حہ سن
دانیمارک / قالبی

ما نیفہ سستی عہ شق .. بے شہ
دووہم .. تہ کست: ستیقان شہ مزینی

من نامہو بے مہ
تہش نا تہو بے مہ
کے واتہ رے یشتن خواستی کہی؟

نہ گہ رے یشتی بیرت نہ چہ تہ بمبہ لہ گہ خہ
مہ گہ رے بے من دنیا یہ کی تہرت ہہ یہ؟

کا تہک بیر لہ تہ نہ کہ مہوہ
ناگرہک لہ سینہ مدا بے سہ دے دات

ٺڳڙ ويستت بڻي، يڳ شتت بيرت نڇڻ
فرمڻسڪڻ ڪا نيشم بڻ لڳڻ ڇڻ تا

لڻ دووريتدا ٺڻسووتڻم
ڪڇي نزڪيشت هڻر ٺڻسووتڻن!

عشق فڻيندڻ
منيشت ٺاسما نڳشڪ نا بڻم

عشق پيشڻسازيڻ
پيشڻسازي فرمڻسڪ و مردن

ڪڻ هڻر بڻيارت داوڻ بڻي
تڪا يڻ ڇڻمم بڻرڻوڻ

پڻڪڻنيندڻ نڻپساوڻڪڻت
سڻنا تاي رڻحي غڻمباري منڻ

ڪا تڻڪ تڻ دڻرڻڻڪڻويت
ٺڻستڻرڻڪان لڻشڻرما ٺاوا دڻبن

تڻ ما يسترڻيڻڪي سڻرڪڻشي
عشقڻي جادووي من ٺڻڪڻيتڻ سڻمفڻنيا

سټېټمېنټ ۲۰۱۵
دېسېمېبر ۲۰۱۶
نړیواله مانیا - بېلابېلې فوټو

تېلېوېزیون: د پښتو ژبې لپاره ژوند ناوېشاني مانيفېسټي عشق لپاره
دیوان شیعري "بې تېشکي عیشت نږدې وشم و" لپاره سا ۲۰۱۷ د چاپ
کړاوه.

س.و. ... علی ح.م. شید ب.رنجی

سوم خېش و بې تمام
بې نېوې خېش و یستم
ناگادارین منداڼان
میو یې کی پو یستم

نغم سور و سوز و زرد
یان مزر یان شیرینم
نوا و یشا م زرد
سارچاوی فیتا مینم

من هی یې بې هېزکردنی
مشک و د و نېو گدېم
لې دواي شتې وې بمخېن
وزې یې باش بې لېش دېم

...
۶/۲/۲۰۲۰